

מֵאֲמֵרֵי הַתּוֹרָה אוֹר

מְלֻקָּטִים מִסֵּפֶר
הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ
עִם הַפִּירוּשׁ הַנִּפְלֵא
מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

76

צִמְחַת שִׁבְי
גְּאוּלָּה בְּרוּחָמִים

י"ד לרנל הכנסת ספר תורה
ד'ע"ג מורט ותר"ק בעל מתוק מדבש וצוק"ד
לרנל הדינוליא יד שכט חבע"ם
ע"י מוסדות
צמח שבי - נאולה ברחמים

בעזרת השם יתברך

מֵאֲמָרֵי

הַתּוֹרָה אֶלֶף

מִלּוּקָמִים מִסֵּפֶר

הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זי"ע

עִם הַפִּירוּשׁ הַנִּפְלָא

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

מֵאֵת הַגַּה"ק הַמְּקוּבָּל רַבִּי דָּנְיָאֵל פְּרִישׁ זְצוּקֶלֶה

יוֹצֵא לְאוֹר לְהַלּוּקָה חִינָם

לְדַגֵּל יוֹמָא דְהִילּוּלָא יֵשׁ מוֹרִינוּ בְּעֵץ מִתּוֹק מִדְּבַשׁ זְצוּקֶלֶה
יָד שְׁבֹט הַשֵּׁפ"ב

שמעו ותחי נפשכם

הנה תקצר היריעה מהכיל במסגרת מצומצמת זו ממה שמצינו בדברי חז"ל וספרים הק' מסוגלות וקדושת התורה שהנחילנו מורשה יוצרנו ית"ש ע"י משה עבדו הנאמן. ונצטט לפנינו כמה גרגירים ממשנה עליונה זו, ונפתח בדברי האוה"ח בפ' יתרו (יט, ה): כאשר רצה אל עליון לתת התורה זכה וברה יסוד הקדושה והטהרה ורוחניות הרוחניות, צוה להם שיחזרו בתשובה אפילו מחטא קל, ולהלן שם כתב בפירושו הכתוב אם שמוע תשמעו בקולי: אם תהיה השמיעה זה יהיה לכם לב' תועלות, האחד שאתם שומעים קולו יתברך דברי אלהים שיש בהם החיים ותחיו כאומרו (ישעי' נה) **שמעו ותחי נפשכם**, והב' ושמרתם את בריתי פירוש **שיגן עליכם מיצר הרע**.

ולהלן (שמות כג, כב) כתב: כי באמצעות עסק התורה והמצוה הנה האדון יעקר שורש הקליפה וענפיה שהם המסיתים והמדיחים והמבקשים להשפיל דגל התורה. וידועים דבריו הק' בריש פ' ראה (דברים יא, כו): כי השמיעה בתורה הוא תענוג נפלא ומוחיה הנפש כאומרו **"שמעו ותחי נפשכם"**. והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו כי עליו לשלם גמול טוב למתן מתנה טובה מופלאה, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה, לפי שהשומע דברי אלהים חיים התורה מטיבה נפשו ומישרתו כי יש בה סם חיים כאומרו ז"ל (פתיחתא דאיכא רבת) וז"ל: **המאור שבה מחזירו למוטב**.

ומה מאוד ינעמו לנו דברי קדשו בריש פ' כי תבוא (דברים כו ח) עה"כ ושמתח בכל הטוב כאשר הקדים לזה שכל הכתוב ירמו אל התורה שבה ינצל אדם מיצר הרע ומתאוות עולם הזה, והמשיך להלן שם בהאי לישנא: גם ירמו במאמר בכל הטוב אל התורה כאומרו ז"ל (ברכות ה) ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם, וזהו מה שהעלה בריש פרשת חיי שרה (בראשית כג, ד): ויש לך לדעת כי כל תורתנו הק' היא שכלית ובפרט בעניני ההנהגה הארצית, ובמקום אחר כתב (במדבר טו, א): דע כי בחינת הנשמות אשר נטע ה' בעמו הם אותיות התורה כידוע לידועי חן, ולכן העיר בפ' בחוקותי (ויקרא כו, יד) בלש"ק: כי אטימת אוזן מדברי תורה הוא כמו שבא לדבר עמו האדון מלך העולם וימאן לשמוע אליו...

ונחתום בדבריו הנודעים שבריש פ' תצוה (שמות כו, כ) על דברי הזהר חדש (בראשית ח) שהגאולה האחרונה תהיה בזכות משה רבינו ע"ה, ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות אין משה חפץ לאכול עם בטלנים מן התורה, אולם כבר המתקין לנו הענין בפרשת שמות (ג, ח) בלש"ק: והבטחנו כי לעתיד לבוא ישפיע בנו אל עליון תורת חיים שבשער החמישים והשגתו הוא באמצעות הגלויות ובפרט גלות האחרון אנו משיגים הדבר, ויהי רצון שנוכח לזה בקרוב, ואור התורה וטללה תחיינו בגשמיות ורוחניות בגאולה השלימה בגוף ונפש בפרטות ובכללות עם סגולת השי"ת בבא לציון גואל אנס"ו.

י"ד שבט תשפ"ב

לקראת יומא דהילולא הי"ז של מורינו בעל מתוק מדבש זצוק"ל מכוון "מתוק מדבש"

הקב"ה כלל בתורה כל החכמות הדקדוקים והחידושים

פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (משלי ט יב) אִם חֲכָמָה חֲכָמָה לָךְ וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא, אִם חֲכָמָה חֲכָמָה לָךְ, תָּא חֲזִי וְוִי לְאִינוּן חֲיִיבִי עֲלָמָא, דְּלֹא יָדְעִין וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּמַלִּי דְּאוֹרִייתָא, וְכַד אִינוּן מִשְׁגִּיחִין בָּהּ, בְּגִין דְּלִית לֹון סְכֻלְתָּנוּ, מַלִּין דְּאוֹרִייתָא דְּמִיין בְּעִינֵיהּ פְּאִילוּ פְּלִהּ מַלִּי רִיקְנִיָּא וְלִית בָּהּ תוֹעֲלָתָא, וְכֻלָּא בְּגִין דְּאִינוּן רִקְנִין מַדְעָתָא וְסְכֻלְתָּנוּ, דְּהָא כָּל מַלִּי דְּאוֹרִייתָא

מתוק מדבש

מאמר "הקב"ה כלל בתורה כל החכמות הדקדוקים והחידושים". מכאור בו גודל הזהירות ממחשבת פיגול שדברי התורה הם כפשוטם ויש בהם דברים ריקים ללא תועלת ח"ו, אלא כל עניניה הם מלות ודברים עליונים ועמוקים ומלאים מכל אבנים טובות ומרגליות יקרות שבעולם.

(מקור המאמר זוהר פ' וילא דף קסג ע"א, וצנזאוריו כרך ג עמ' סכד - סכו)

בְּעִינֵיהּ פְּאִילוּ פְּלִהּ מַלִּי רִיקְנִיָּא וְלִית בָּהּ תוֹעֲלָתָא דְּבְרֵי תוֹרָה דּוּמִים בְּעִינֵיהֶם כֵּאלוּ כּוֹלֵם הֵם דְּבָרִים רִיקִים וְאִין בָּהֶם תוֹעֲלָת, וְכֻלָּא בְּגִין דְּאִינוּן רִקְנִין מַדְעָתָא וְסְכֻלְתָּנוּ וְהַכֵּל הוּא מְשׁוּם שֶׁהֵם רִיקָנִים מַדְעָת וְתַבּוּנָה, שְׁאִילוּ הֵיוּ יוֹדְעִים אֲפִילוּ קִצַּת יָדִיעָה בְּתוֹרָה, הֵיוּ רוֹאִים קִצַּת בְּפִנְיֵי תוֹרָה, דְּהָא כָּל מַלִּי דְּאוֹרִייתָא פְּלִהּ מַלִּין עֲלָאִין וְיִקְרִינִין כִּי כָּל דְּבְרֵי תוֹרָה כּוֹלֵם הֵם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וִיקָרִים וּפְנִינָה רַבּוֹת מְאֹד, וְאִין דְּבַר שִׁיחִיהָ רִיק מִהִשְׁכָּלוֹת עֲמוּקוֹת

פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר מִשְׁכֵּחַ אִם חֲכָמָה חֲכָמָה לָךְ וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא תִּשָּׂא מִפְּרֹשׁ וְאָמַר אִם חֲכָמָה חֲכָמָה לָךְ, תָּא חֲזִי וְוִי לְאִינוּן חֲיִיבִי עֲלָמָא בֵּא וְרֵא וְאִי לֵהֶם לְרִשְׁעֵי הָעוֹלָם, דְּלֹא יָדְעִין שְׁלֵא נּוֹתֵנִים לֵב לְדַעַת, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּמַלִּי דְּאוֹרִייתָא וְאִינֵם מִשְׁגִּיחִים לְדַעַת הֶהָקְדָּמוֹת הַצְּרִיכוֹת לִידִיעַת תוֹרָה, וְכַד אִינוּן מִשְׁגִּיחִין בָּהּ וְאֲפִילוּ כֹּאשֶׁר מִשְׁגִּיחִים בָּהּ, בְּגִין דְּלִית לֹון סְכֻלְתָּנוּ לְפִי שְׁאִין בָּהֶם תַּבּוּנָה, מַלִּין דְּאוֹרִייתָא דְּמִיין

כָּלֵהוּ מְלִין עֲלֵאִין וַיִּקְרִין, וְכָל מְלָה וּמְלָה כְּתִיב בָּהּ (שם ג טו) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשּׁוּ בָּהּ, (בְּאֻרֵּייתָא), וְכָל אֵינוֹן טַפְשִׁין אָטִימִין דְּלִבָּא, כִּד חֲמָאן מְלִי דְאֻרֵּייתָא, לֹא דִי לֹון דְּלֹא יָדְעִי, אֶלָּא דְאֵינוֹן אָמְרִי דְאֵינְהוּ מְלִין פְּגִימִין, מְלִי דְלִית בְּהוּ תוּעֵלְתָא, וּוִי לֹון כִּד יִתְבַּע לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִבּוֹנָא דְאֻרֵּייתָא, וַיִּתְעַנְשׁוּן עֲוֹנָשָׁא דְמֶרְדִּי בְּמֶאֲרִיהוֹן.

מָה כְּתִיב בְּאֻרֵּייתָא, (דגריס לז מ) פִּי לֹא דָכַר רַק הוּא מִפְּם, וְאִי אֵיְהוּ רַק, מִפְּם אֵיְהוּ, דְּהָא אֻרֵּייתָא כְּלָא מְלִיָּא מְכָל אֲבָנִין טְבִין וּמֶרְגְּלָאן יִקְרִין, מְכָל טְבִין דְּעֵלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשּׁוּ בָּהּ, וְהִיךְ יִימְרוֹן דְאֵיְהִי רִיקְנָא.

מתוך מדבש

לֹון כִּד יִתְבַּע לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִבּוֹנָא דְאֻרֵּייתָא אִוִי לַהֵם כְּשִׁיתְבַּע מִהֶם הִקְב"ה אֶת עֲלִבּוֹן הַתּוֹרָה מִה שְׂבִיזוֹ אוֹתָהּ, וַיִּתְעַנְשׁוּן עֲוֹנָשָׁא דְמֶרְדִּי בְּמֶאֲרִיהוֹן וַיִּעֲנְשׁוּ בַּעֲוֹנָה הָרְאוּי לְמוֹרְדִּים בְּרַבּוֹנָם. (רמ"ק וּמִפְּרָשִׁים)

מָה כְּתִיב בְּאֻרֵּייתָא, פִּי לֹא דָכַר רַק הוּא מִפְּם פִּירוּשׁוֹ וְאִי אֵיְהוּ רַק וְאֵם נִדְמָה לָכֵם שֶׁהוּא רִיק, מִפְּם אֵיְהוּ מִכֶּם הוּא רִיק, דְּהָא אֻרֵּייתָא כְּלָא מְלִיָּא מְכָל אֲבָנִין טְבִין וּמֶרְגְּלָאן יִקְרִין מְכָל טְבִין דְּעֵלְמָא כִּי הַתּוֹרָה כּוֹלָה הִיא מִלֵּא מְכָל אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמֶרְגְּלוֹת יִקְרוֹת וּמְכָל טוֹבוֹת

בַּתּוֹרָה, וּמוֹסִיף לְבָאֵר מַעֲלוֹת הַתּוֹרָה וְאָמַר וְכָל מְלָה וּמְלָה כְּתִיב בָּהּ וְאִפִּילוֹ בְּכָל דְּבוּר וּדְבוּר שֶׁל הַתּוֹרָה נֹאמַר בָּהּ יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים, וְעוֹד כְּתוּב וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשּׁוּ בָּהּ פִּי שׁוֹם חִפֵּץ יִקְרָה הָעֵרֶךְ אִי אִפְשָׁר לְהַשׁוּוֹת לִיקְרוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל אֵינוֹן טַפְשִׁין אָטִימִין דְּלִבָּא וְכָל אוֹתָם הַטַּפְשִׁים שֶׁהֵם אֶטוּמִי לִב, כִּד חֲמָאן מְלִי דְאֻרֵּייתָא לֹא דִי לֹון דְּלֹא יָדְעִי כְּשֶׁרוֹאִים דְּבִרֵּי הַתּוֹרָה לֹא דִי לַהֵם שֶׁלֹא יוֹדְעִים בְּשִׁבְחָהּ, אֶלָּא דְאֵינוֹן אָמְרִי דְאֵינְהוּ מְלִין פְּגִימִין מְלִי דְלִית בְּהוּ תוּעֵלְתָא אֵלָּא שֶׁהֵם מְבִזִּים אוֹתָהּ שְׂאוּמִרִים שֶׁהֵם דְּבָרִים מִיּוֹתֵרִים דְּבָרִים שְׁאִין בָּהֶם תוּעֵלְתָא, וְוִי

וּשְׁלֹמֹה מִלְכָּא אָמַר, אִם חֲכָמָת חֲכָמָת לָךְ, דְּכִד יִתְחַכֵּם בֶּר
נֶשׁ בְּאוֹרֵייתָא תוּעֵלְתָּא דִּילִיָּה אִיהוּ, דְּהָא בְּאוֹרֵייתָא
לֹא יָכִיל לְאוּסָפָא אֶפִּילוּ אֶת אַחַת, וְלִצְתָּ לְבִדְךָ תִּשָּׂא, דְּהָא
אוֹרֵייתָא לֹא יִגְרַע מִשְׁבַּחָהּא כְּלוּם, וְלִיצְנוּתָא דִּילִיָּה אִיהוּ,
וְאַשְׁתָּאָר בֵּיהּ לְאוּבְדָּא לִיָּה מֵהָא עֲלָמָא וּמַעְלָמָא דְאַתִּי.

מתוק מדבש

אחת, כי התורה לא תקבל תועלת משום
חכם, כי הקב"ה כלל בתורה כל החכמות
וכל הדקדוקים וההידושים, וְלִצְתָּ לְבִדְךָ
תִּשָּׂא פִירוּשׁוֹ דְּהָא אוֹרֵייתָא לֹא יִגְרַע
מִשְׁבַּחָהּא כְּלוּם כי התורה לא תגרע
ולא תפחת מערך שבחה כלום, ולא ידל
כבוד התורה מפני העדר ידיעת השוטים,
שהרי היא חכמה עשויה ושלמה, וערוכה
היא בכל ושמורה מכל חסרון בלא תוספת
ומגרעת, וְלִיצְנוּתָא דִּילִיָּה אִיהוּ
והליצנות שלו הוא כאילו התלוצץ
מעצמו, ור"ל המתלוצץ בדבר מדבריה
לומר מה צורך לכתבו, כמו הפסוק
(צלאשית לו יג) ותמנע היתה פלגש ודומה
לזה, האיש הזה ישא את עונו וְאַשְׁתָּאָר
בֵּיהּ לְאוּבְדָּא לִיָּה מֵהָא עֲלָמָא
וּמַעְלָמָא דְאַתִּי ונשאר בו העון
להאבידו מעולם הזה, ושאריתו ישא עמו
להאבידו מעולם הבא. (רמ"ק וכו' פומפרשט)

שבעולם, כִּמְה דְאַתָּ אָמַר וְכָל חֲפָצֶיךָ
לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ פִּי כָל מִינֵי חֲפָצֵי עֵרֶךְ
לֹא יִשְׁוּוּ לַעֲרֹךְ הַתּוֹרָה. וְהֵיךְ יִימְרוּן
דְּאַיְהִי רִיקָנִיָּא ואיך יאמרו שהתורה
היא ריקה. (רמ"ק ומפרשט)

ומוסיף ואמר וּשְׁלֹמֹה מִלְכָּא אָמַר,
אִם חֲכָמָת חֲכָמָת לָךְ פִּירוּשׁוֹ
דְּכִד יִתְחַכֵּם בֶּר נֶשׁ בְּאוֹרֵייתָא
תוּעֵלְתָּא דִּילִיָּה אִיהוּ שכאשר יתחכם
האדם בתורה היא תועלת שלו, ר"ל שלא
נחשוב שיש בתורה הקדמות שמהם יוכל
האדם להתחכם ולהוציא עוד דברים
חדשים ח"ו, אלא כל מה שיוסיף אדם
דעת אל יחשוב שהוסיף בתורה אלא
הוסיף לעצמו ידיעה מה שלא ידע מקודם,
וז"ש אם חכמת חכמת לך, דְּהָא
בְּאוֹרֵייתָא לֹא יָכִיל לְאוּסָפָא אֶת
אַחַת כי בתורה אינו יכול להוסיף אות

העוסק בתורה כדי לזכך את חומרו מקיים את העולמות

וּבִמָּה יִזְכֶּה לֵיה לְכַר נֶשׁ לְהֵהוּא נְהוּרָא,
בְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מֵאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא בְּכָל יוֹמָא,
יִזְכֶּה לְמַהוּי לֵיה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְיִתְחַשֵּׁב לֵיה פְּאֵלוּ בְּאַנִי
עֵלְמִין, דְּהָא בְּאוֹרֵייתָא אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא וְאַשְׁתַּכְּלַל, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב (משלי ג יט) יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה,

מתוך מדבש

מאמר "העוסק בתורה כדי לזכך את חומרו מקיים את העולמות".
יבואר בו שבעסק התורה בכונה רצויה זוכים לעולם הבא ונחשב
כאילו בנה עולמות, ואור התורה נגנז ליראי חטא המקדימים יראתם
לתורתם.

(מקור המאמר צוהר פר' גרשית דף מז ע"א, וצילאונו כך א' עמ' תקעז-תקעג)

וּבִמָּה יִזְכֶּה לֵיה לְכַר נֶשׁ לְהֵהוּא
נְהוּרָא ועל ידי מה יזכה
האדם לזה האור [העליון] הגנוז
לצדיקים], ואמר בְּאוֹרֵייתָא על ידי
עסק התורה הנקראת אור, כמו שכתוב
(משלי ו כג) כִּי נֹר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר,
דְּכָל מֵאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא
בְּכָל יוֹמָא יִזְכֶּה לְמַהוּי לֵיה חוּלְקָא
בְּעֵלְמָא דְּאַתִּי כִּי כָל מִי שְׁעוֹסֵק
בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם כְּדִי לְזַכֵּךְ אֶת חוּמוֹר,
יִזְכֶּה לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא,
וְיִתְחַשֵּׁב לֵיה פְּאֵלוּ בְּאַנִי עֵלְמִין

ויהיה נחשב לו כאלו בנה עולמות,
דְּהָא בְּאוֹרֵייתָא אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא
וְאַשְׁתַּכְּלַל כִּי בְּתַחֲלָה בַּעַת בְּרִיאת
הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִבְנָה הָעוֹלָם
וְנִשְׁתַּכְּלַל, הָדָא הוּא דְּכְתִיב יְהו"ה
בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ בְּחֻכְמַת הַתּוֹרָה
יָסַד הַקִּבְ"ה אֶת הָאָרֶץ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם
בְּתַבּוּנָה וְכוּנֵן וְתִקֵּן אֶת הַשָּׁמַיִם עַל
יְדֵי תַבּוּנַת הַתּוֹרָה, וְכְתִיב וְאַהֲרִיזָה
אֶצְלוֹ אֲמוֹן הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת אֲנִי הִיטִי
כָּלִי אוֹמְנָתוֹ שֶׁל הַקִּבְ"ה, וְאַהֲרִיזָה
שְׁעִשְׁוּעִים יוֹם כָּל מַה שְּׁהִיָּה

וּכְתִיב (שם ט ז) וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ אֲמוֹן, וְאַהֲיָה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם,
וְכָל דָּאֲשֶׁתֶּדֶל בָּהּ שְׁכָלִיל עֲלָמִין וְקִיִּים לִיהָ.

וְתָא חֲזִי בְרוּחָא עֲבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, וּבְרוּחָא
מִתְקַיֵּמָא, רוּחָא דְאַנּוֹן דִּלְעָאן בְּאוּרֵייתָא, וְכָל שְׁכֵן רוּחָא
דְהֶבֶל דְרַבֵּי דְבִי רַב, מָה רַב טוֹבָךְ, דָּא טוֹבָא דְאַתְגְּנִיז,
לִירֵאִיךְ, לְאַנּוֹן דְחָלִי חֲטָאָה, פְּעֻלַּת לַחוּסִים בָּךְ, מְאִי פְעֻלַּת
דָּא עוֹבְדָא דְבִרְאשִׁית.

מתוק מדבש

נברא וקיים העולם, וְכָל שְׁכֵן רוּחָא
דְהֶבֶל דְרַבֵּי דְבִי רַב וכל שכן
הרוח של הבל פיהם של תינוקות של
בית רבן שהוא הבל בלי חטא בודאי
שמקיים את העולם, ועתה מפרש במה
שהתחיל מה שכתוב מָה רַב טוֹבָךְ
דָּא טוֹבָא דְאַתְגְּנִיז הוא האור שנאמר
בו וירא אלהים את האור כי טוב,
ונגנו לִירֵאִיךְ לְאַנּוֹן דְחָלִי חֲטָאָה
לאותם היראי חטא המקדימים יראתם
לתורתם, פְּעֻלַּת לַחוּסִים בָּךְ ומפרש
מְאִי פְעֻלַּת, דָּא עוֹבְדָא דְבִרְאשִׁית
פירוש צפנת את אור הגנוז לאותם
יראי חטא שכל מעשה בראשית נברא
ונפעל בשבילם.

רוצה הקב"ה לברוא כל יום מששת
ימי בראשית היה משתעשע בי ועל
ידי נבראו, אם כן וְכָל דָּאֲשֶׁתֶּדֶל
בָּהּ שְׁכָלִיל עֲלָמִין וְקִיִּים לִיהָ וכל
המשתדל בתורה הוא משכלל ומקיים
את העולמות.

וְתָא חֲזִי בְרוּחָא עֲבִיד קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא כמו
שכתוב (תהלים לג ו) בדבר ה' שמים
נעשו וברוח פיו כל צבאם, וּבְרוּחָא
מִתְקַיֵּמָא ועל ידי הרוח הוא קיום
העולם, ומפרש רוּחָא דְאַנּוֹן דִּלְעָאן
בְּאוּרֵייתָא על ידי הרוח והבל הפה
של המייגעים עצמם בעסק התורה

סוד הצורך להעלות התורה והמצוה באהבה ויראה

צְלוֹתָא אִיהִי מְצוּה, וְדָא שְׂכִינְתָּא, וְאִירֵייתָא דְאִיהִי קִדְשָׁא בְּרִיף
הוא, לֹא צְרִיף הַפְסָקָה בִּינִייהוּ, וְצְרִיף לְסֻלְקָא תוֹרָה וּמְצוּה
בְּרַחֲמֵימוּ וּדְחִילוּ, דְּכָל פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלָהוּ תִלְיִין
מִן שֵׁם יְהוֹ"ה.

מתוך מדבש

מאמר "סוד הצורך להעלות התורה והמצוה באהבה ויראה". בו יבואר
שעבודת לימוד התורה וענין התפלה שהיא מצוה והינה בבחינת השכינה
צריכים להיות ביחוד גמור ביניהם שהם כנגד אותיות ו-ה שבשם הוי"ה,
ולא יגרום לפירוד ח"ו ע"י החטא.

(מקור המאמר צוהר פר' צלאשית דף כד ע"א, וצלאורינו כרך א עמ' רלו)

צְלוֹתָא אִיהִי מְצוּה תפלה היא
בחינת מצוה, ומצוה היא
השכינה, וזה שאמר וְדָא שְׂכִינְתָּא
בסוד (פהליס קט ד) ואני תפלה,
שהשכינה הנקראת אני בה סוד
התפלות, והיא כנגד ה' אחרונה
דהוי"ה, וְאִירֵייתָא דְאִיהִי קִדְשָׁא
בְּרִיף הוא שהוא התפארת כנגד
ו' דהוי"ה, לֹא צְרִיף הַפְסָקָה
בִּינִייהוּ שיזהר שלא יגרום פירוד

ביניהם על ידי איזה חטא ח"ו,
וְצְרִיף לְסֻלְקָא תוֹרָה וּמְצוּה שהם
סוד זו"ן [תפארת ומלכות, בחינת
קוב"ה ושכינתיה] שהם ו"ה, בְּרַחֲמֵימוּ
וּדְחִילוּ באהבה ויראה שבאו"א
[שבחכמה ובינה] שהם י"ה דהוי"ה,
הרי חכמה ובינה ותפארת ומלכות
הם הוי"ה שלימה, דְּכָל פְּקוּדִין
דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלָהוּ תִלְיִין
מִן שֵׁם יְהוֹ"ה.

תכלית הבריאה היא הבחירה והשכר ועונש הנאמר בתורה

אָמַר לֹוּן מִן הַדִּין הָיָה לִיָּה לְמַבְרִיָּיָה כֶּף, בְּגִין דְּאוֹרִיָּיתָא
בְּגִינִיָּה אֲתַבְרִיָּיתָא, דְּכְתִיב בֵּה עוֹנָשָׁא לְרִשְׁעִיָּיָא וְאִגְרָא
לְצַדִּיקִיָּיָא, וְלֹא הָיָה אִגְרָא לְצַדִּיקִיָּיָא וְעוֹנָשָׁא לְרִשְׁעִיָּיָא, אֲלֵא
בְּגִין אָדָם דְּבְרִיָּיָה (ישעיה מה יח) לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְרָה,
אָמְרוּ וְדָאִי כֶּעַן שְׁמַעְנָא מַה דְּלֹא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא, דְּיֻדְאִי

מתוך מדבש

מאמר "תכלית הבריאה היא הבחירה והשכר ועונש הנאמר בתורה".
בו הרחיב רשב"י לחסביר לחברייו שעיקר הבריאה היא בשביל האדם
בעוה"ז שתהא לפניו הבחירה והאפשרות לשמוע ליצרו הטוב או
ליצה"ר ח"ו, והלומד תורה שהוא לבוש השכינה מקשט אותה במלבושים
נאים כביכול.

(מקור המאמר זוהר פר' נחלשית דף כג ע"א-ב, וצנזאוריני כרך א עמ' רפח-רפט)

אָמַר לֹוּן [רשב"י לחברייו] מִן
הַדִּין הָיָה לִיָּה לְמַבְרִיָּיָה
כֶּף שׁוֹרֵת הַדִּין הִיתָה לְבִרְוֹא אֵת
הָאָדָם בְּאוֹפֵן שֶׁתִּהְיֶה לוֹ בַּחֲרִירָה וּשְׁכָר
וְעוֹנֵשׁ, בְּגִין דְּאוֹרִיָּיתָא בְּגִינִיָּה
אֲתַבְרִיָּיתָא לִפִּי שֶׁהַתּוֹרָה נִבְרָאת בְּשִׁבִּיל
הָאָדָם, דְּכְתִיב בֵּה עוֹנָשָׁא לְרִשְׁעִיָּיָא
וְאִגְרָא לְצַדִּיקִיָּיָא כְּדִי שִׁתְקִיִּים מַה
שְׁכָּתוֹב בַּתּוֹרָה עֵינִן הַשְׁכָּר וְהַעוֹנֵשׁ
וְעֵינִן הַטּוֹב וְהָרַע, לִכֵּן הִיָּה מוֹכֵרָה
שִׁיָּהִיָּה לָאָדָם בַּחֲרִירָה, כִּי אִם אֵין
בַּחֲרִירָה וְלֹא הָיָה אִגְרָא לְצַדִּיקִיָּיָא
וְעוֹנָשָׁא לְרִשְׁעִיָּיָא שְׁזִהוּ רִצּוֹן
הַקֶּב"ה בַּתּוֹרָתוֹ, אֲלֵא בְּגִין אָדָם
דְּבְרִיָּיָה אֵלֵא בְּשִׁבִּיל שֶׁאֵת הָאָדָם
הַתַּחַתּוֹן, לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה שִׁיָּהִיָּה
כְּבִהְמָה וִיָּהִיָּה מוֹכֵרָה בְּמַעֲשֵׂיו, אֵלֵא
לְשִׁבְתָּ יִצְרָה כְּדִי שִׁיָּהִיָּה שְׁכָר וְעוֹנֵשׁ,
אָמְרוּ וְדָאִי כֶּעַן שְׁמַעְנָא מַה
דְּלֹא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא עֵתָה
שְׁמַעְנָנוּ טַעַם שֶׁתַּכְלִית הַבְּרִיָּיָה הִיא
בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּהְיֶה בַּחֲרִירָה, מַה שֶּׁלֹּא

לֹא בָרָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְתָּא דְלָאו אִיהוּ צְרִיךְ, וְלֹא
עוֹד אֱלָא אוֹרִייתָא דְבְּרִיאָה (דף כג ע"ב) אִיהִי לְבוּשָׁא דְשְׂכִינְתָּא,
וְאִי אָדָם לֹא הָוֵה עֲתִיד לְמַבְרִי (לְמַחְטִי), הָוֵה שְׂכִינְתָּא בְּלֹא
כְּסוּיָא כְּגוּנָא דְעָנִי, וּבְגִין דָּא כָּל מֶאֵן דְּחָב כְּאֵלוּ אִפְשִׁיט
לְשְׂכִינְתָּא מְלִבוּשָׁהּ.

מתוך מדבש

התורה שכתוב בה שכל עונש ולא
היה מעלה מ"ן [השפעות מלמטה],
וממילא הוֹת שְׂכִינְתָּא בְּלֹא כְּסוּיָא
כְּגוּנָא דְעָנִי הִתָּה הַשְׂכִּינָה בְּלֹא
בְּגִי כְבוֹד כְּדוּגְמַת עָנִי, וּבְגִין דָּא
כָּל מֶאֵן דְּחָב כְּאֵלוּ אִפְשִׁיט
לְשְׂכִינְתָּא מְלִבוּשָׁהּ, וְהֵאֵי אִיהוּ
עוֹנָשָׁא דְאָדָם וְלִכְךָ הוּא הַעוֹנֵשׁ
שֶׁל הַחוּטָא לְפִי שְׁבַעוֹנוֹתָיו גּוֹרֵם
לְהַפְשִׁיט לְבוּשֵׁי הַכְּבוֹד שֶׁל הַשְׂכִּינָה,
וְכָל מֶאֵן דְּמַקְיִים פְּקוּדִין
דְּאוֹרִייתָא כְּאֵלוּ הוּא לְכִישׁ
לְשְׂכִינְתָּא בְּלִבוּשָׁהּ וְכָל מִי שְׂמִקִּים
הַמְצוֹת כְּאֵילוּ הוּא מְלִבִּישׁ לְהַשְׂכִּינָה
בְּלִבוּשֵׁי כְבוֹד.

שמענו עד עתה, דְּוִדָּאי לֹא בָרָא
קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מִלְתָּא דְלָאו
אִיהוּ צְרִיךְ כִּי וְדָאי לֹא בָרָא הַקַּב"ה
אֶת הַיֵּצֶר הָרַע אִם לֹא הִיָּה בּוֹ צוּר,
וְלֹא עוֹד רָצָה לוֹמַר עוֹד יֵשׁ טַעַם
גָּדוֹל עַל בְּרִיאַת הָאָדָם עִם ב' יְצִירִים,
אֱלָא אוֹרִייתָא דְבְּרִיאָה הִיא הַתּוֹרָה
שֶׁלֹּנוּ הַנִּקְרָאת תּוֹרַת הַבְּרִיאָה שֶׁכְּתוּב
בָּהּ שֶׁכָּר וְעוֹנֵשׁ, (דף כג ע"ב) אִיהִי
לְבוּשָׁא דְשְׂכִינְתָּא כִּי הַלּוּמֵד תּוֹרָה
הוּא מַעֲלָה מ"ן [השפעות מלמטה]
וְעַל יְדֵי זֶה מְלִבִּישׁ וּמַקְשֵׁט אֶת הַשְׂכִּינָה
בְּלִבוּשֵׁין שְׂפִירִין, וְאִי אָדָם לֹא הָוֵה
עֲתִיד לְמַבְרִי וְאִם הָאָדָם לֹא הִיָּה
נִבְרָא בְּב' יְצִירִים לֹא הִיָּה יֹכֹל לְלַמּוֹד

על התורה עומדים העליונים והתחתונים

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגָעָא, פֶּתַח וְאָמַר (משלי ה יט) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלְתָּ חֵן וַדִּיהָ יָרוּךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה תָמִיד, אורִיִּיתָא אורִיִּיתָא נִהִירוּ דְּכָל עַלְמִין, כְּמָה יָמִין וּנְחָלִין וּמְקוֹרִין וּמִבּוּעִין מִתְּפַשְׁטֵי מִנָּךְ לְכָל סְטָרִין, מִנָּךְ כֵּלָא, עַלְךָ קִיִּימִי עַלְאִין וְתַתְּאִין, נִהִירוּ עַלְאָה (ודאי) מִנָּךְ נִפְקָא, אורִיִּיתָא אורִיִּיתָא מָה אֵימָא לְגַבְךָ, אֵילַת אֲהָבִים אַנְתָּ וַיַּעַלְתָּ חֵן, (גבי) עֵילָא וְתַתָּא רַחֲמִין דִּילְךָ, מֵאן יִזְכִּי לִינְקָא מִנָּךְ כְּדָקָא

מתוך מדבש

מאמר "על התורה עומדים העליונים והתחתונים". לפנינו הם דברי הרשב"י ז"ע בשבח התורה כמדבר אליה... התורה היא אור כל העולמות, ואור העליון ודאי ממנה יוצא והיא שעשועיו של הקב"ה.

(מקור המאמר זוהר פר' שלח דף קסו ע"ב, וצ"ל אורינו כך יג עמ' קכח-קכט)

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגָעָא בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַתִּיפַח, פֶּתַח וְאָמַר שְׁמַעוֹן וְהַתִּיפַח, פֶּתַח וְאָמַר מָה שְׁכָתוּב בְּשִׁבְחָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלְתָּ חֵן וַדִּיהָ יָרוּךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה תָמִיד וְאָמַר כְּמַדְבֵּר אֶל הַתּוֹרָה אורִיִּיתָא אורִיִּיתָא נִהִירוּ דְּכָל עַלְמִין תּוֹרָה הָאוּר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה יָמִין וּנְחָלִין וּמְקוֹרִין וּמִבּוּעִין מִתְּפַשְׁטֵי מִנָּךְ לְכָל סְטָרִין כְּמָה יָמִים וּנְחָלִים וּמְקוּרוֹת וּמִבּוּעִים מִתְּפַשְׁטִים מִמֶּךָ לְכָל הַצַּדִּידִים, מִנָּךְ

כֵּלָא הַכֵּל הוּא מִמֶּךָ, עַלְךָ קִיִּימִי עַלְאִין וְתַתְּאִין עֲלֶיךָ עוֹמְדִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, נִהִירוּ עַלְאָה וְדַאי מִנָּךְ נִפְקָא אור העליון ודאי ממך יוצא, אורִיִּיתָא אורִיִּיתָא מָה אֵימָא לְגַבְךָ תּוֹרָה תּוֹרָה מָה אוֹמֵר בְּשִׁבְלֶךָ, אֵילַת אֲהָבִים אַנְתָּ וַיַּעַלְתָּ חֵן אֵילַת אֲהָבִים אַתָּה וַיַּעַלְתָּ חֵן, עֵילָא וְתַתָּא רַחֲמִין דִּילְךָ הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים הֵם אוֹהֲבֶיךָ, מֵאן יִזְכִּי לִינְקָא מִנָּךְ כְּדָקָא יָאוֹת מִי יִזְכֶּה לִינֵק מִמֶּךָ כְּרָאוּי, אורִיִּיתָא אורִיִּיתָא שְׁעִשְׁוּעִים דְּמֵאֲרָךְ תּוֹרָה

יָאוֹת, אוֹרֵייתָא אוֹרֵייתָא שְׁעִשׂוּעִים דְּמֵאָרְךָ, מֵאֵן יָכִיל לְגַלְאָה וּלְמִימַר סִתְרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ, בְּכָה, וְאֶעֱלֵי רִישִׁיה בֵּין בְּרַכּוּי, וְנִשְׁק לְעַפְרָא.

התורה היא הברכה לתיקון העולם

וּמִיָּד דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרֵיתָא, פִּתַּח בְּבִי"ת דְּאִיהִי בְּרָכָה, לְאַפְקָא עֲלֵמָא מְלֻטִּיה, וְעַל דָּא מִתְחִיל בְּב', וְעַלִּיה אִתְמַר

מתוך מדבש

תורה את השעשועים של קונך, מֵאֵן יָכִיל לְגַלְאָה וּלְמִימַר סִתְרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ מי יכול לגלות ולומר הנסתרות והגנוזות שלך, בְּכָה וְאֶעֱלֵי רִישִׁיה בֵּין בְּרַכּוּי וְנִשְׁק לְעַפְרָא בכה רבי שמעון והכנים ראשו בין ברכיו ונשק את עפר הגן עדן (כעין שאמרו חז"ל (במס' כמוצות דף קיב סו"ע"א), רבי אבהו היה מנשק כיפי (פרש"י סלעים) של עכו, כשהגיע לגטל ארץ ישראל).

מאמר "התורה היא הברכה לתיקון העולם". בו יתפרש ענין פתיחת התורה הק' באות ב' - בראשית הרומזת על בחינת הבינה הנקראת ברכה. להוציא את העולם מקללתו בחטא אדם הראשון ולתקנו בברכה.

(מקור המאמר נמקויו זהר חדש דף קלו ע"ב, ונציאוריו כרך ד עמ' תקסו)

וּמִיָּד דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרֵיתָא ומיד שניתנה התורה, וזכו ישראל שעמדו על הר סיני שפסקה זוהמתן (שם דף קמו רע"א), פִּתַּח בְּבִי"ת דְּאִיהִי בְּרָכָה פתח הקב"ה את התורה באות ב' שהיא ב'רכה לתיקון העולם, והיינו לְאַפְקָא עֲלֵמָא מְלֻטִּיה כדי להוציא את העולם מקללתו, וְעַל דָּא מִתְחִיל בְּב' ועל כן מתחלת התורה באות ב', והנה ב' היא ב'ינה שנקראת ברכה וְעַלִּיה אִתְמַר ועל הבינה נאמר בְּרַכְתָּ יְהו"ה הברכה שנמשכת מן

(משלי י כג) בְּרַכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר, (יחזקאל מד ל) לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתָךְ.

הזהירות בחידושים בסודות התורה

וְדַאי רָזִי אֲוִרִיתָא עֲלֵאִין, וְלֹא יִכְלִין בְּנֵי עֲלָמָא לְמִיקָם עֲלִיהוּ,
בְּגִין כֶּךָ אָסִיר לְאַקְדָּמָא בְּמִלָּה דְּאֲוִרִיתָא, עַד דִּישְׁמַע
מִלָּה, וְיָדַע לָהּ עַל בּוֹרִייהּ.

מתוך מדבש

הכתר הנקרא הוי"ה הִיא תַעֲשִׂיר התחתונים, וזה שכתוב לְהַנִּיחַ בְּרָכָה
היא מעשרת את הבינה, כי בה היא אֶל בֵּיתָךְ דהיינו אל הבינה הנקראת
הברכה והעושר, להתברך על ידה כל בי"ת לחכמה.

מאמר "הזהירות בחידושים בסודות התורה". כאן באה אזהרת רבי
יצחק מהחברייא קדישא דרשב"י שלא לחדש בסוד תורה אלא עד שישמע
יסוד הדברים מפי רב מוסמך.

(מקור המאמר זוהר פר' נלק דף רז ע"ג, ונצי"אורינו כרך יג עמ' תרסג)

וְדַאי רָזִי אֲוִרִיתָא עֲלֵאִין ודאי סודות התורה הם עליונים,
חֲדָשׁוֹת, עַד דִּישְׁמַע מִלָּה עד שישמע הדבר מפי רב מוסמך, וְיָדַע
לָהּ עַל בּוֹרִייהּ ויודע אותו על בריו, אבל אחר שמסרו לו רבותיו
ראשי פרקים, מצוה לחדש בתורה לפי דבריהם.

הבא לעולם העליון ותלמודו בידו אפילו מלאכי השרת אין יכולים להתקרב אליו

אֲשֶׁרִי מִי שְׁתַּלְמוּדוֹ מִתְקַיִּים בְּיָדוֹ, שְׁבֻזְמָן שְׁהוּלָף אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, אֲפִילוֹ בְּקֶבֶר שְׁפִתוֹתָיו רוֹחֲשׁוֹת, וְהֵם שׁוֹשְׁנִים, אֶל תְּקָרִי שׁוֹשְׁנִים, אֲלֵא שְׁשׁוֹנִים, מִפְּנֵי שְׁתוּרָתָם מְגִינָה עֲלֵיהֶם, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ו כג) בְּשֹׁכֶבֶךָ תִּשְׁמָר עֲלֶיךָ.

כִּי הָא דְרַבִּי חֲסֵדָא, כְּשֶׁנִּפְטָר לְעוֹלָמוֹ, הֵלֵךְ רַבִּי יוֹסִי בְרִיה וּבֵת תַּמָּן עַל קִבְרִיהָ בְּלִילְיָא, שָׁמַע מִגּוֹ קִבְרִיהָ חֲדוּהָ, דְּכִתּוּת כְּתוּת דְּמִתְכַּנְפִּי וְקֶאֱמָרִי, גִּיזִיל לְחֻדּוּתָא דְהוּלָא

מתוך מדבש

מאמר "הבא לעולם העליון ותלמודו בידו אפילו מלאכי השרת אין יכולים להתקרב אליו". בו יתחוויר עוצם מעלת האדם המגיע לעולם העליון ותלמודו ערוך לפניו ומסודר אצלו והשמחה הגדולה שהוא גורם שם, וכן שארבעה אופני וחלקי התורה הם כנגד ד' אותיות השם הוי"ה.

(מקור המאמר זוהר חדש רות דף קא ע"ב, וצנזאוריו כרך ג עמ' תלג - תלד)

אֲשֶׁרִי מִי שְׁתַּלְמוּדוֹ מִתְקַיִּים בְּיָדוֹ, שְׁבֻזְמָן שְׁהוּלָף אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ, וּרְגִיל הִיָּה לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה תְּדִיר, אִז אֲפִילוֹ בְּקֶבֶר שְׁפִתוֹתָיו רוֹחֲשׁוֹת וְדוֹבְבוֹת, וְהֵם נִדְמוֹת אֶל שׁוֹשְׁנִים כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שיר ה יג) שְׁפִתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים, אֶל תְּקָרִי שׁוֹשְׁנִים, אֲלֵא שְׁשׁוֹנִים פִּי שְׁלומִדִים, מִפְּנֵי שְׁתוּרָתָם מְגִינָה עֲלֵיהֶם, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בְּשֹׁכֶבֶךָ

בְּקֶבֶר תִּשְׁמָר עֲלֶיךָ, הַתּוֹרָה תִּשְׁמָר עַל הָאָדָם וְתִגֵּן בַּעֲדוֹ.

כִּי הָא דְרַבִּי חֲסֵדָא כְּמוֹ רַבִּי חֲסֵדָא, כְּשֶׁנִּפְטָר לְעוֹלָמוֹ, הֵלֵךְ רַבִּי יוֹסִי בְרִיה, וּבֵת תַּמָּן עַל קִבְרִיהָ בְּלִילְיָא הֵלֵךְ רַבִּי יוֹסִי בְּנוֹ וְלֶן שֵׁם עַל קִבְרוֹ בְּלִילָה, שָׁמַע מִגּוֹ קִבְרִיהָ חֲדוּהָ שֶׁמַּע קוֹל שֶׁל שְׂמִחָה מִתּוֹךְ קִבְרוֹ, דְּכִתּוּת כְּתוּת דְּמִתְכַּנְפִּי וְקֶאֱמָרִי

דְּאוּרִיתָא דְּרַבִּי חֲסֵדָא, דְּאִפִּילוּ מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֶת מִתְכַּנְפִּי לְמִיחָדִי בְּהִדְיָה.

שָׁמַע דְּהוּ אָמְרִין, מַה לְּחַיִּי בְּחֻדְהָ דִּילָן הָכָא, יִלְעוֹן בְּאוּרִיתָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אָמַר לֵיהּ, בְּרִי זֵיל מִהָכָא, וְקֵיִים תִּלְמוּדָךְ, דְּזַפְאָה אִיהוּ מֵאן דְּאִתִּי הָכָא וְתִלְמוּדוֹ בִּידוֹ, דְּהָא אִפִּילוּ מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֶת לֹא יִכְלִין לְקַרְבָּא לֵיהּ.

מתוך מדבש

ההוא, וזה אומרו ניזיל לחדוותא דהילולא דאורייתא. וזהו לדעתי שרמזו ז"ל בדבריהם (נרכס דף ו ע"ג) "אגרא דבי הילולא מילי" כלומר שכר דבי הילולא בההוא עלמא הוא מילי, כל אותן מילין דעביד ועסק בההוא עלמא, עכ"ל.

שָׁמַע דְּהוּ אָמְרִין שְׁמַע רַבִּי יוֹסִי שֶׁהַמֵּלָאכִים הִיוּ אוֹמְרִים, מַה לְּחַיִּי בְּחֻדְהָ דִּילָן הָכָא מַהוּ שֶׁחַיִּים בָּאוּ לִכְאֵן לְשִׁמּוּחַ בְּשִׂמְחָה שְׁלָנוּ, יִלְעוֹן בְּאוּרִיתָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא יִלְכוּ וְיַעֲסִקוּ בְּתוֹרָה בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲסֵדָא לְבָנוּ, בְּרִי זֵיל מִהָכָא וְקֵיִים תִּלְמוּדָךְ בְּנִי לֶךְ מִכָּאן וְתַחֲזוֹר עַל תִּלְמוּדְךָ, דְּזַפְאָה אִיהוּ מֵאן דְּאִתִּי הָכָא וְתִלְמוּדוֹ בִּידוֹ כִּי אֲשֵׁרִי הוּא מִי שְׂבָא לִכָּאן וְתִלְמוּדוֹ בִּידוֹ, דְּהָא אִפִּילוּ מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֶת לֹא יִכְלִין לְקַרְבָּא לֵיהּ כִּי אִפִּילוּ מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֶת אֵינֶם יְכוּלִים לְקַרֵּב אֵלָיו.

הקול היה של הרבה כתות מלאכים שנתקבצו ואמרו, ניזיל לחדוותא דהילולא דאורייתא דרבי חסדא נלך לשמחת הלולא של תורה של רבי חסדא, הרי דאפילו מלאכי השרת מתכנפי למיחדי בהדיה שאפילו מלאכי השרת מתקבצים לשמוח עמו.

כתב רבי אברהם גלאנטי בספרו קינת סתרים, (על הפסוק (איכה ה ב) נחלמנו נהפכה לוריס), וז"ל, כי בשעת פטירת הצדיק מתעוררים כל מעשיו שעשה בעולם, וכל התורה שעסק בה, וכל היחודים שיחד בתורתו ובמעשיו, כולם חוזרים ומתחדשים, וכן איתא במדרש רות (כאן) כשנפטר רבי חסדאי, הלך רבי יוסי בריה ובת תמן בבי קבריה ההוא ליליא, שמע מגו קבריה חדרון כתות כתות דמתכנפי, והוּו אמרין "ניזיל לחדוותא דהילולא דאורייתא דרב חסדאי" עד כאן המדרש, ושמעתי משמו של האלה"י מהר"י אשכנזי זלה"ה, שבכל אותה ההילולא אין מי שידרוש כי אם הנפטר

זֵיל וְאָמַר לִיה לְרַבִּי חֲגִי, דִּיגְמֹר תִּלְמוּדִיהּ, דְּבִיּוֹם פְּלוּנִי יִיתִי
הָכָא. אֲדִהְכִּי דִּהּוּהּ מִשְׁתַּעֲי בַּהֲדִיהּ, סִלְקוּהוּ לְרַבִּי חֲסִדָּא
לְמַתִּיבְתָּא עֵילָאָה, וְקָם רַבִּי יוֹסִי בְּרִיהּ, וְאָזִיל וַחֲוִי לַהּוֹן לְחַבְרֵיא.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָאי, אֲלִמְלָא רַבִּי יוֹסִי אַתָּה, כְּדַאי הוּת לְאַתְעֲנָשָׁא
תַּמָּן, אָמַר לִיה, בְּגִין צַעְרָא דְאַבָּא אַזְלִית וְשִׁמְעִית כָּל
הָאִי, קָרָא רַבִּי נִתָּן (יוֹנָתָן) עָלֶיהָ דְּרַבִּי חֲסִדָּא, (משלי ג כד) וְשִׁכְבְּתָּ
וְעֲרֹבָה שְׁנִתְּךָ, וְהָאִי קָרָא אַחֲרֵינָא, (קהלת ה יא) מִתּוּקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד
אִם מַעֲט וְאִם הֶרְבֵּה יֹאכֵל.

מתוך מדבש

את רבי חסדא לישיבה של מעלה, וְקָם
רַבִּי יוֹסִי בְּרִיהּ וְאָזִיל וַחֲוִי לַהּוֹן
לְחַבְרֵיא וְקָם רַבִּי יוֹסִי בְּנוֹ וְהִלֵּךְ
וְסִיפֵר אֶת הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁמַע עַל קִבְרוֹ
שֶׁל אָבִיו רַבִּי חֲסִדָּא לְחַבְרֵאִים.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָאי לְרַבִּי יוֹסִי,
אֲלִמְלָא רַבִּי יוֹסִי אַתָּה אִם לֹא
שִׁמְעִית רַבִּי יוֹסִי אִם לֹא, כְּדַאי הוּת
לְאַתְעֲנָשָׁא תַּמָּן רַבִּי יוֹסִי אִם לֹא, אָמַר לִיה רַבִּי
יוֹסִי, בְּגִין צַעְרָא דְאַבָּא אַזְלִית וְשִׁמְעִית כָּל
הָאִי בְּשִׁבְלִי צַעַר שֶׁהָיָה
לִי מִפְּטִירַת אָבִי הִלְכְּתִי וְשִׁמְעִית כָּל
זֶה, (ס"ג ס"ה"ק) קָרָא רַבִּי יוֹנָתָן עָלֶיהָ
דְּרַבִּי חֲסִדָּא קָרָא רַבִּי יוֹנָתָן עַל רַבִּי
חֲסִדָּא פְּסוּקָה זֶה, וְשִׁכְבְּתָּ וְעֲרֹבָה

זֵיל וְאָמַר לִיה לְרַבִּי חֲגִי דִּיגְמֹר
תִּלְמוּדִיהּ לֶךְ וְאָמַר לְרַבִּי חֲגִי
שִׁיגְמֹר וְיִשְׁלִים תִּלְמוּדוֹ, דְּבִיּוֹם פְּלוּנִי
יִיתִי הָכָא כִּי בְיוֹם פְּלוּנִי יָבֹא לְכָאן.
(לפי מה שמבואר לעיל דף צח ע"א
בבאורנו עמוד תלט, דלהשלים את תלמודו
נותנים לאדם זמן הרבה לחיות עוד, צריך
לומר שכאן ידעו בחשבון דאם ישתדל
יש יכולת בידו לגמור תלמודו בזמן
שנקבע לו. אי נמי ידיעו בו דעוסק לחזור
תלמודו, ועל זה אמרו ישלים חזרתו על
הלימוד, ולפי שמשך החזרה הוא שלושים
יום, וידוע היה להם היום שהתחיל בו
את חזרתו, לכן קבעו זמנו). אֲדִהְכִּי
דִּהּוּהּ מִשְׁתַּעֲי בַּהֲדִיהּ בְּעוֹד שֶׁהָיָה
רַבִּי חֲסִדָּא מְסַפֵּר עִם בְּנוֹ, סִלְקוּהוּ
לְרַבִּי חֲסִדָּא לְמַתִּיבְתָּא עֵילָאָה הָעֵלִי

רַבִּי עֲזַרְיָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ סֻלְקֵי לְרֶגֶל, הָיָה עִמָּהוֹן הַהוּא טִייעָא, דִּהְוָה טַעֲיִן אֲבַתְרִייהוּ, אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, מִיָּדִי שְׁמַעַת בְּהֵהוּא קָרָא דְכְּתִיב (שיר ו 6) אֶל גִּנַּת אֶגְזוֹ יִרְדְּתִי לְרֹאוֹת בְּאֲבִי הַנַּחֲל, דְּבַרִּי הַתּוֹרָה נִמְשָׁלִים לְאֶגְזוֹ, הֵיאֵף.

אָמַר לִיה, מָה אֶגְזוֹ אֵית לִיה קְלִיפָה לְבַר, וּמוֹחָא לְגוֹ, אָף דְּבַרִּי תּוֹרָה, אֵית בָּהּ, מַעֲשָׂה, מְדַרְשׁ, וְהַגָּדָה, וְסוֹד, כִּלְאָ דָא לְגוֹ מִן דָּא.

מתוק מדבש

אֶגְזוֹ יִרְדְּתִי לְרֹאוֹת בְּאֲבִי הַנַּחֲל, שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני ש"ס חמקצ) כי דְּבַרִּי הַתּוֹרָה נִמְשָׁלִים לְאֶגְזוֹ, הֵיאֵף אֵיזָה דְּמִיּוֹן יֵשׁ לְדְּבַרִּי תּוֹרָה וּלְאֶגְזוֹ.

אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה, מָה אֶגְזוֹ אֵית לִיה קְלִיפָה לְבַר וּמוֹחָא לְגוֹ

מה אגזו יש לו קליפה מחוץ ומוח שהוא האוכל בפנים, אָף דְּבַרִּי תּוֹרָה אֵית בָּהּ גַּם דְּבַרִּי תּוֹרָה יֵשׁ בֵּהֶם מַעֲשָׂה דִּהֵינּוּ הַלְכוֹת, מְדַרְשׁ דְּרִשּׁוֹת הַפְּסוּקִים, וְהַגָּדָה הֵינּוּ חֻכְמַת הַתּוֹרָה, וְסוֹד וְסוּדוֹת הַתּוֹרָה, הֵרִי ד' אופנים כנגד ד' אותיות השם הו"ו"ה, כִּלְאָ דָא לְגוֹ מִן דָּא הַכֹּל הוּא זֶה לַפְּנִים מִזֶּה.

שְׁנַתְךָ, וגם וְהֵאֵי קָרָא אַחֲרִינָא זֶה הַפְּסוּק הָאֲחֵר, מְתוּקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם מַעֲט וְאִם הֶרְבֵּה יֹאכֵל.

כאן נשלם הביאור על הסוד שרמז עליו רבי, וכדאי למעיין לשזו ולעיין בהקדמתנו לעיל בעמוד חעט, ובה יקיף ויצן את קשר המאמרים בסיעתא דשמיאל.

רַבִּי עֲזַרְיָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָיוּ סֻלְקֵי לְרֶגֶל הָיוּ עוֹלִים לְרֶגֶל לִירוּשָׁלַיִם,

הָיָה עִמָּהוֹן הַהוּא טִייעָא וְהֵיָה עִמָּהֶם סוֹחַר אַחֵר, דִּהְוָה טַעֲיִן אֲבַתְרִייהוּ שְׁהִיָּה מַחְמַר אַחֲרֵיהֶם, אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, מִיָּדִי שְׁמַעַת בְּהֵהוּא קָרָא הָאֵם שְׁמַעַת בִּיאור עַל זֶה הַפְּסוּק דְכְּתִיב אֶל גִּנַּת

להזהר מלייחס לתורה סיפורים ודברים פשוטים

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְוִי לְהִהוּא בַּר נָשׁ דְּאָמַר דְּהָא אֲוִרִיתָא
אָתָא לְאַחְזָא סְפּוּרִין בְּעֶלְמָא וּמְלִין דְּהִדְיוּטִי, דְּאִי הָכִי
אָפִילוּ בְּזִמְנָא דָּא אָנֵן יְכַלִּין לְמַעַבְד אֲוִרִיתָא בְּמִלִּין דְּהִדְיוּטִי
וּבִשְׂבָחָא יְתִיר מִפְּלָהוּ, אִי לְאַחְזָא מְלָה דְּעֶלְמָא, אָפִילוּ אֵינוֹן
קַפְסִירִי דְּעֶלְמָא אִית בִּינְיָהוּ מְלִין עֲלָאִין יְתִיר, אִי הָכִי גִזִּיל

מתוך מדבש

מאמר "להזהר מלייחס לתורה סיפורים ודברים פשוטים". בו עמוד
רשב"י על חובת הזהירות מלחשוב ולומר על התורה שהיא כוללת דברים
פשוטים, אלא שהם רק הלבושים של התורה שיש בה מצות שהינם
בבחינת גופי תורה ונשמת התורה היא הפנימיות שבה.

(מקור המאמר צהר פר' נהעלותך דף קנז ע"א, ונצי"אורינו כך יצ' עמ' תעו-תעט)

יותר מכל הסיפורים שבתורה, כלומר
במעלות יתירות כפי שכל האנושי,
ועוד אי לְאַחְזָא מְלָה דְּעֶלְמָא
אם התורה באה רק להראות ולספר
דברי הימים של העולם, אָפִילוּ
אֵינוֹן קַפְסִירִי דְּעֶלְמָא אִית
בִּינְיָהוּ מְלִין עֲלָאִין יְתִיר אפילו
אותם השרים ושלטוני העולם שיש
להם ספר דברי הימים, יש בהם
דברים חשובים ומועילים יותר ללמוד
מהם חכמה ומוסר, אִי הָכִי גִזִּיל
אֲבִתְרִיָּהוּ וְנַעֲבִיד מְנִיָּהוּ אֲוִרִיתָא

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְוִי לְהִהוּא
בַּר נָשׁ דְּאָמַר דְּהָא אֲוִרִיתָא
אָתָא לְאַחְזָא סְפּוּרִין בְּעֶלְמָא
וּמְלִין דְּהִדְיוּטִי אוי לאותו האדם
שאומר שהתורה באה להראות ולספר
סיפורים בעלמא ודברים פשוטים של
לבן ובלעם וכדומה, דְּאִי הָכִי
אָפִילוּ בְּזִמְנָא דָּא אָנֵן יְכַלִּין
לְמַעַבְד אֲוִרִיתָא בְּמִלִּין דְּהִדְיוּטִי
וּבִשְׂבָחָא יְתִיר מִפְּלָהוּ שאם כן
אפילו בזמן הזה אנו יכולים לעשות
תורה בדברים פשוטים, ובשבח ויופי

אֲבִירֵיהֶם וְנַעֲבִיד מִנֵּיהֶם אוֹרֵייתָא בְּהַאי גֻּוּנָא, אֶלָּא כָּל מְלִין
דְּאוֹרֵייתָא מְלִין עֲלָיִן אֵינוֹן וְרִזִּין עֲלָיִן.

תא חזי, עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַּתָּאָה בְּחַד מַתְקֵלָא אֲתַקְלוּ,
יִשְׂרָאֵל לַתַּתָּא מְלָאכִי עֲלָאי לְעִילָא, מְלָאכִי עֲלָאי כְּתִיב
בְּהוּ (פסלים קד ז) עוֹשֶׂה מְלָאכִיו רִוְחוֹת, (האי בְּאַתֵּר עֲלָאָה),
בְּשַׁעְתָּא דְּנַחְתִּין לַתַּתָּא, (אף על גב דְּנַחְתִּין), מַתְלַבְּשִׁי בְּלָבוּשָׁא
דְּהַאי עֲלָמָא, וְאִי לָאו מַתְלַבְּשִׁי בְּלָבוּשָׁא כְּגֻוּנָא דְּהַאי עֲלָמָא,
לָא יְכַלִּין לְמִיקַם בְּהַאי עֲלָמָא, וְלָא סְבִיל לִזְן עֲלָמָא.

וְאִי בְּמְלָאכִי כֶּךָ, אוֹרֵייתָא דְּכִרָא לְהוּ וּכְרָא עֲלָמִין כְּלָהוּ

מתוך מדבש

מְלָאכִי עֲלָאי כְּתִיב בְּהוּ במלאכים
העליונים כתוב בהם עוֹשֶׂה מְלָאכִיו
רִוְחוֹת שהקב"ה ברא אותם רוחות
בלא גוף גשמי, לכן בְּשַׁעְתָּא דְּנַחְתִּין
לַתַּתָּא בשעה שהם יורדים למטה
לעולם הזה, מַתְלַבְּשִׁי בְּלָבוּשָׁא
דְּהַאי עֲלָמָא הם מתלבשים בלבוש
גשמי של זה העולם, וְאִי לָאו
מַתְלַבְּשִׁי בְּלָבוּשָׁא כְּגֻוּנָא דְּהַאי
עֲלָמָא ואם לא היו מתלבשים
בלבושים כעין זה העולם, לָא יְכַלִּין
לְמִיקַם בְּהַאי עֲלָמָא לא היו יכולים
לעמוד בזה העולם, וְלָא סְבִיל לִזְן
עֲלָמָא וגם העולם לא היה יכול
לסבול אותם.

כְּהַאי גֻּוּנָא אם כן נלך אחריהם
ונעשה מהם תורה כדוגמתם, אֶלָּא
ודאי כָּל מְלִין דְּאוֹרֵייתָא מְלִין
עֲלָיִן אֵינוֹן וְרִזִּין עֲלָיִן כל
דברי התורה גם הסיפורים הם ענינים
נשגבים וסודות עליונים וגדולים.

תא חזי, עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא
תַּתָּאָה בְּחַד מַתְקֵלָא אֲתַקְלוּ
בא וראה, העולם העליון והעולם
התחתון במשקל אחד נשקלים, כי כל
מה שיש למעלה יש דוגמתו למטה,
כמו יִשְׂרָאֵל לַתַּתָּא, מְלָאכִי עֲלָאי
לְעִילָא ישראל למטה הם כנגד
מלאכים העליונים למעלה, והנה

וְקִיּוּמִין בְּגִינָה, עַל אַחַת פֶּמָּה וְכַמָּה פִּיּוֹן דְּנִחְתָּת לְהָאֵי עֲלָמָא,
אִי לָאו דְּמַתְּלַבֶּשָׂא בְּהִנֵּי לְבוּשִׁין דְּהָאֵי עֲלָמָא, לֹא יָכִיל
עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

וְעַל דָּא הָאֵי סְפוּר דְּאוֹרֵייתָא, לְבוּשָׂא דְּאוֹרֵייתָא אִיהוּ, מֵאן
דְּחָשִׁיב דְּהָהוּא לְבוּשָׂא אִיהוּ אוֹרֵייתָא מִמֶּשׁ, וְלֹא מְלָה
אַחֲרָא, תִּיפַח רוּחִיהּ, וְלֹא יָהּא לִיהּ חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי, בְּגִין
כֶּף אָמַר דְּדוּד (סס קט יט) גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתָךְ, מַה
דְּתַחֲזוֹת לְבוּשָׂא דְּאוֹרֵייתָא.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

וְעַל דָּא הָאֵי סְפוּר דְּאוֹרֵייתָא
לְבוּשָׂא דְּאוֹרֵייתָא אִיהוּ וְעַל
כֵּן סִיפּוּר הַזֶּה שְׁבִתוּרָה הוּא לְבוּשָׁה
שֶׁל הַתּוֹרָה, מֵאן דְּחָשִׁיב דְּהָהוּא
לְבוּשָׂא אִיהוּ אוֹרֵייתָא מִמֶּשׁ וְלֹא
מְלָה אַחֲרָא מִי שְׁחוּשֵׁב שׁוּה הַלְבוּשׁ
הוּא הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ וְאִין בַּה דְּבַר אַחֵר
תַּחַת הַלְבוּשׁ, תִּיפַח רוּחִיהּ תִּיפַח
וְתַצֵּא רוּחוֹ וַיָּמוּת, וְלֹא יָהּא לִיהּ
חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי וְלֹא יִהְיֶה לוֹ
חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, בְּגִין כֶּף אָמַר
דְּדוּד וּבִשְׁבִיל זֶה אָמַר דוּד, גַּל עֵינֵי
וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתָךְ הֵינִי
שׂאֻזְכָּה לְהַבִּיט מַה דְּתַחֲזוֹת לְבוּשָׂא
דְּאוֹרֵייתָא מַה שְׁהוּא תַּחַת לְבוּשׁ
הַתּוֹרָה, דִּהֵינִי הַסּוּדוֹת הַמְּכּוּסִים
בְּסִיפּוּרֵי הַתּוֹרָה.

וְאִי בְּמִלְאָכֵי כֶּף וְאִם בְּמִלְאָכִים
הוּא כֵּךְ, אוֹרֵייתָא דְּכָרָא לְהוּ
וּכְרָא עֲלָמִין פִּלְהוּ וְקִיּוּמִין בְּגִינָה
הַתּוֹרָה שְׁבִרָא אוֹתָם וּבִרָא אֵת כָּל
הָעוֹלָמוֹת וְהֵם מִתְקִיּוּמִים בְּשִׁבִּיל
קְדוּשָׁתָהּ, עַל אַחַת פֶּמָּה וְכַמָּה
פִּיּוֹן דְּנִחְתָּת לְהָאֵי עֲלָמָא עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה כִּיּוֹן שִׁירְדָה לִזְהּ הָעוֹלָם
לְלַמְדָה לְבִנֵּי יִשְׂרָאֵל, אִי לָאו
דְּמַתְּלַבֶּשָׂא בְּהִנֵּי לְבוּשִׁין דְּהָאֵי
עֲלָמָא אִם לֹא הִיתָה מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּאֵלּוּ
הַלְבוּשִׁים שֶׁל עֵינֵי עוֹלָם הַזֶּה, לֹא
יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל לֹא הִיָּה הָעוֹלָם
יָכוֹל לְסַבּוֹל קְדוּשָׁתָהּ, וְלֹא הִיָּה אִפְשָׁר
לְהַבִּין אוֹרָה וְזִיוָה וְעוֹמֵק סוּדוּתִיָּהּ, כִּי
בְּעוֹד שְׂאֵרִים מְלוּבֶשׁ בְּגוֹף חוֹמְרִי אִי
אִפְשָׁר שִׁישִׁיג שׁוֹם עֵינֵי רוּחָנִי.

תָּא חֲזִי, אֵית לְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי לְכֵלָא, וְאִינוּן טַפְשִׁין כַּד חֲמָאן
לְבַר נָשׁ בְּלְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי לֹון שְׁפִירָא, לֹא מְסַתְּפְלִין יְתִיר,
חֲשִׁיבוּ דִּהְהוּא לְבוּשָׁא גּוּפָא, חֲשִׁיבוּתָא דְגּוּפָא נִשְׁמָתָא.

כְּהֵאִי גִוּוּנָא אֲוִרִייתָא אֵית לָהּ גּוּפָא, וְאִינוּן פְּקוּדֵי אֲוִרִייתָא
דְּאַקְרוּן גּוּפֵי תוֹרָה, הֵאִי גּוּפָא מְתַלְבָּשָׁא בְּלְבוּשִׁין
דְּאִינוּן סְפוּרִין דִּהֵאִי עֲלָמָא, טַפְשִׁין דְּעֲלָמָא לֹא מְסַתְּפְלִי
אֶלָּא בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא, דְּאִיהוּ סְפוּר דְּאֲוִרִייתָא, וְלֹא יִדְעֵי יְתִיר,

מתוך מדבש

דְּאַקְרוּן גּוּפֵי תוֹרָה ואלו הם מצות
התורה ודיניהם הנקראות גופי התורה,
הֵאִי גּוּפָא מְתַלְבָּשָׁא בְּלְבוּשִׁין
דְּאִינוּן סְפוּרִין דִּהֵאִי עֲלָמָא וזה
הגוף מתלבש בלבושים שהם סיפורים
של זה העולם שבתורה, כאילו
הסיפורים גרמו את המצות, כמו
מצות גיד הנשה בסיפור של יעקב
שהתאבק עם המלאך, והלכות נחלות
בסיפור של בנות צלפחד וכדומה,
וכן מכל סיפורי האבות אפשר ללמוד
מהם מוסרים ומדות טובות וחסידות,
טַפְשִׁין דְּעֲלָמָא לֹא מְסַתְּפְלִי אֶלָּא
בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא דְּאִיהוּ סְפוּר
דְּאֲוִרִייתָא הַטְּפִישׁ שבעולם אינם
מסתכלים אלא בזה הלבוש שהוא
הסיפורים שבתורה, וְלֹא יִדְעֵי יְתִיר
ואינם יודעים יותר, וְלֹא מְסַתְּפְלִי

תָּא חֲזִי בא וראה עוד משל לזה,
כִּי אֵית לְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי
לְכֵלָא יֵשׁ לְבוּשׁ הַנִּרְאֶה לְכֹל, וְאִינוּן
טַפְשִׁין כַּד חֲמָאן לְבַר נָשׁ בְּלְבוּשָׁא
דְּאַתְחֲזִי לֹון שְׁפִירָא ואלו הטפשים
כשרואים אדם שהוא לבוש בלבוש
יפה, שנראה להם הדור בלבושו, לֹא
מְסַתְּפְלִין יְתִיר אֵינֶם מְסַתְּכִלִים יוֹתֵר
מִי הוּא אוֹתוֹ הָאָדָם, אֵלָּא מְחַשְׁבִּים
אוֹתוֹ לִפְי חֲשִׁיבוֹת לְבוּשׁוֹ, אֲבָל בְּאֵמֶת
חֲשִׁיבוּ דִּהְהוּא לְבוּשָׁא גּוּפָא
הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל זֶה הַלְבוּשׁ הוּא הַגּוּף,
חֲשִׁיבוּתָא דְּגּוּפָא נִשְׁמָתָא וְחֲשִׁיבוֹת
הַגּוּף הִיא הַנִּשְׁמָה.

כְּהֵאִי גִוּוּנָא אֲוִרִייתָא אֵית לָהּ
גּוּפָא כַּעֲיִן זֶה הִיא הַתּוֹרָה,
יֵשׁ לָהּ גּוּף, וְאִינוּן פְּקוּדֵי אֲוִרִייתָא

וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמָה דְּאִיהוּ תַּחֲתֵּי הָהוּא לְבוּשָׁא, אֵינּוֹן דִּידְעִין יתיר, לֹא מִסְתַּכְּלָן בְּלְבוּשָׁא אֱלָא בְּגוּפָא דְּאִיהוּ תַּחֲתֵּי הָהוּא לְבוּשָׁא, חֲפִימִין עֲבָדִי דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, אֵינּוֹן דְּקִימּוּ בְּטוֹרָא דְּסִינִי, לֹא מִסְתַּכְּלִי אֱלָא בְּנִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּכָלָא אֹרִייתָא מִמֶּשׁ, (וּלְעֲלָמָא) וּלְזִמְנָא דְּאִתִּי זְמִינִין לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִשְׁמָתָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאֹרִייתָא.

מתוך מדבש

מסתכלים אלא בנשמת התורה שהיא עיקר כל התורה ממש, כלומר שיוודעים שבסיפורים וגם בגופי התורה יש פנימיות, שהם רזי התורה והכונות שצריך לכוין בכל מצוה ומצוה, וּלְזִמְנָא דְּאִתִּי זְמִינִין לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִשְׁמָתָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאֹרִייתָא ולעתיד לבוא הם עתידים להסתכל ולהתבונן בנשמה של הנשמה של התורה, כי אחר תחיית המתים עתיד הקב"ה לדרוש תורה חדשה בסודות נעלמים, מה שאי אפשר בזמן הזה לידע מהותה.

בְּמָה דְּאִיהוּ תַּחֲתֵּי הָהוּא לְבוּשָׁא ואינם מסתכלים במה שיש תחת זה הלבוש, אֵינּוֹן דִּידְעִין יתיר אלו שיוודעים יותר, לֹא מִסְתַּכְּלָן בְּלְבוּשָׁא אֱלָא בְּגוּפָא דְּאִיהוּ תַּחֲתֵּי הָהוּא לְבוּשָׁא אינם מסתכלים בלבוש, אלא בהגוף שהוא תחת אותו הלבוש, חֲפִימִין עֲבָדִי דְּמִלְכָּא עֲלָאָה החכמים שהם עבדים של מלך העליון, אֵינּוֹן דְּקִימּוּ בְּטוֹרָא דְּסִינִי אותם שעמדו על הר סיני, לֹא מִסְתַּכְּלִי אֱלָא בְּנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּכָלָא אֹרִייתָא מִמֶּשׁ אינם

התורה אינה מתגלית אלא לאוהביה והראויים אליה

כָּמָּה בְּנֵי עֶלְמָא בְּעֶרְבּוּכֵי בְּסִכְלָתְנוּ דְּלִהּוֹן, וְלֹא חֲמָאן בְּאַרְחָ קְשׁוּט בְּאוֹרֵייתָא, וְאוֹרֵייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנִהִימוּ (נ"א בְּרַחִימוּ) לְגַבִּייהוּ (דְּכִנֵּי נָשָׂא), וְלֹא כְּעָאן לְאַתְבָּא רִישָׁא, וְאַף עַל גַּב דְּאִמְיָנָא דִּהָא אוֹרֵייתָא מְלָה נִפְקָא מִנְרִתְקָה וְאַתְחִיזֵאת זְעִיר וּמִיד אֶתְטַמְרַת, הָכִי הוּא וְדָאִי, וּבְזִמְנָא דְּאַתְגְּלִיאת מְגוּ נְרִתְקָה וְאַתְטַמְרַת מִיד, לֹא עֲבַדְת דָּא אֶלָּא לְאִינוּן דִּידְעִין בָּהּ וְאַשְׁתְּמוּדְעִין בָּהּ.

מתוך מדבש

מאמר "התורה אינה מתגלית אלא לאוהביה והראויים אליה". בו יתואר ענין התגלות התורה ברמוזים דקים לאלו היודעים ומכירים במהותה ושוקדים ורגילים בלימודה, ואיש חכם לב מסבב כל יום על שער ביתה להבין צפונותיה.

(מקור המאמר זוהר פר' משפטים דף נט ע"א-ע"ב, ונצי"אורינו כרך ו עמ' שפא-שפב)

כָּמָּה בְּנֵי עֶלְמָא בְּעֶרְבּוּכֵי בְּסִכְלָתְנוּ דְּלִהּוֹן כְּמָה בְּנֵי אָדָם הֵם מְעוֹרְבִים בְּשִׁכְלָם וּמְבֹלְבָלִים בְּרַעְתָּם, וְלֹא חֲמָאן בְּאַרְחָ קְשׁוּט בְּאוֹרֵייתָא וְאִינֵם רֹאִים בְּדֶרֶךְ הָאֵמֶת בְּתוֹרָה, וְאוֹרֵייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנִהִימוּ לְגַבִּייהוּ וְהַתּוֹרָה קוֹרֵאת אֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם בְּנִהִימָה, (כַּעֲיִן מִשְׁכַּח נִמְלִיט לֹא ט) שֶׁאֵנִי מְנַהֵמֶת לְבִי, וְלֹא כְּעָאן לְאַתְבָּא רִישָׁא וְאִינֵם רֹצִים לְהַחֲזִיר אֶת רֹאשָׁם לְשִׁמּוֹעַ לְדַבְרִיהּ, וְאַף עַל גַּב דְּאִמְיָנָא דִּהָא אוֹרֵייתָא מְלָה

נִפְקָא מִנְרִתְקָה וְאַתְחִיזֵאת זְעִיר וּמִיד אֶתְטַמְרַת וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵמֶרְתִּי שְׁדֵּרֵךְ הַתּוֹרָה הִיא שְׂאִיזָה דְּבֵר טוֹד יוֹצֵא מִנְרִתְקָה וּמִתְגַּלָּה קֶצֶת וּמִיד מִסְתַּתֵּר, הָכִי הוּא וְדָאִי כֵךְ הוּא בּוֹדָאִי, אֲבָל וּבְזִמְנָא דְּאַתְגְּלִיאת מְגוּ נְרִתְקָה וְאַתְטַמְרַת מִיד בּוֹמֵן שְׁנִתְגַּלָּה מִתּוֹךְ נְרִתְקָה וְנִסְתַּר מִיד, לֹא עֲבַדְת דָּא אֶלָּא לְאִינוּן דִּידְעִין בָּהּ וְאַשְׁתְּמוּדְעִין בָּהּ

אִינָה עוֹשֶׂה דְּבֵר זֶה אֵלָּא לְאֵלּוּ שְׂיֹדְעִים בָּהּ וּמְכִירִים אוֹתָהּ, ר"ל שֶׁהֵם רְגִילִים בְּלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה.

מִתַּל, לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה, לְרַחֲמֶתָּא דְאִיְהִי שְׁפִירְתָּא בְּחִיזוּ וְשְׁפִירְתָּא בְּרִיּוֹא, וְאִיְהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ גּוֹ הֵיכְלָא דִילָהּ, וְאִית לָהּ רַחֲמָא יַחֲדָאָה דְלֹא יָדְעִין בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׂא, אֱלָא אִיהוּ בְּטְמִירוּ, הֵהוּא רַחֲמָא מְגוֹ רַחֲמֵי דְרַחֲמִים לָהּ, עֶבֶר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר, זְקִיף עֵינֵי לְכָל סֵטֶר, אִיְהִי יָדַעַת דְּהָא רַחֲמָא אֲסַחֵר תַּרְע בֵּיתָה תְּדִיר, מָה עֲבָדַת, פְּתַחַת פְּתַחַא זְעִירָא בְּהֵהוּא הֵיכְלָא טְמִירָא דְאִיְהִי תַמָּן, וּגְלִיַּאת אֲנַפְּהָא לְגַבֵּי רַחֲמֶהָא, וּמִיד אַתְּהֶדְרַת וְאַתְּפְּסִיַּאת, כָּל אֵינּוֹן דְּהוּוּ לְגַבֵּי רַחֲמָא לֹא חָמוּ וְלֹא אֲסַתְּפִלוּ, בַּר רַחֲמָא בְּלַחֲדוּי, וּמַעוּי וּלְבִיָּה וּנְפִשִּׁיה אֲזִלוּ אֲבַתְרָה,

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

בֵּיתָה, זְקִיף עֵינֵי לְכָל סֵטֶר וּזְקִיף עֵינֵי לְכָל צַד, אִיְהִי יָדַעַת דְּהָא רַחֲמָא אֲסַחֵר תַּרְע בֵּיתָה תְּדִיר הִיא יוֹדַעַת כִּי הָאוּבָה שְׁלָה מִסִּבָּה תְּמִיד אֵת שַׁעַר בֵּיתָה, מָה עֲבָדַת מָה הִיא עוֹשֶׂה, פְּתַחַת פְּתַחַא זְעִירָא בְּהֵהוּא הֵיכְלָא טְמִירָא דְאִיְהִי תַמָּן הִיא פּוֹתַחַת פֶּתַח קֶטֶן בְּהִיכַל הֵהוּא שְׁהִיא מִסְתַּרַת עֲצֻמָּה שָׁם, וּגְלִיַּאת אֲנַפְּהָא לְגַבֵּי רַחֲמֶהָא וּמִיד אַתְּהֶדְרַת וְאַתְּפְּסִיַּאת וּמַגְלָה אֵת פְּנִיָּה אֵל אוּבָבָה וּמִיד חוּזְרַת וּמִתְכַּסִּית, כָּל אֵינּוֹן דְּהוּוּ לְגַבֵּי רַחֲמָא לֹא חָמוּ וְלֹא אֲסַתְּפִלוּ כֹל אֵלוּ שְׁהִי אֲצֵל הָאוּבָה לֹא רָאוּ וְלֹא הִסְתַּכְלוּ, בַּר רַחֲמָא בְּלַחֲדוּי רַק זֶה הָאוּבָה לְבָדוּ, וּמַעוּי וּלְבִיָּה

מִתַּל לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה, לְרַחֲמֶתָּא דְאִיְהִי שְׁפִירְתָּא בְּחִיזוּ וְשְׁפִירְתָּא בְּרִיּוֹא לְאוּבָבָה שְׁהִיא יִפֹּת מֵרָאה וּפֶתַח תּוֹרָא, וְהִיא הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הַנִּקְרָאת (מַשְׁלֵי ה' יט) אֵילַת אַהֲבִים וַיַּעֲלֶת חֹן, וְאִיְהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ גּוֹ הֵיכְלָא דִילָהּ וְהִיא מִסְתַּתַּרַת בְּסִתְר תּוֹךְ הֵהִיכַל שְׁלָה, וְאִית לָהּ רַחֲמָא יַחֲדָאָה דְלֹא יָדְעִין בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׂא וַיֵּשׁ לָהּ אוּבָב יַחֲדֵי שְׁבִנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים בּוֹ, וְהוּא תְּלִמִּיד חֲכָם הַלּוּמֵד מִתּוֹךְ אַהֲבַת הַתּוֹרָה, אֱלָא אִיהוּ בְּטְמִירוּ אֵלָּא הֵהוּא רַחֲמָא מְגוֹ רַחֲמֵי דְרַחֲמִים לָהּ זֶה הָאוּבָב שְׁהוּא הַת"ח מִתּוֹךְ הָאוּבָבָה שְׁאוּבָב אֵת הַתּוֹרָה, עֶבֶר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר עוֹבֵר תְּמִיד בְּשַׁעַר

וַיֵּדַע דְּמָגוּ רַחֲמֵימוּ דְּרַחֲמִימַת לִיהּ אַתְּגְלִיאת לְגַבִּיהּ רַגְעָא חֲדָא, לְאַתְעֵרָא (ס"א לְגַבִּיהּ רַחֲמֵימוּ) לִיהּ.

הָכִי הוּא מְלָה דְּאוֹרִייתָא, לָא אַתְּגְלִיאת אֶלָּא לְגַבִּי רַחֲמִיקָהָא, יָדַעַת אוֹרִייתָא דִּהְהוּא חֲכִימָא דְּלִבָּא אֶסְחָר לְתַרַּע בֵּיתָה פִּל יוֹמָא, מָה עֲבַדַּת, גְּלִיאת אַנְפָּהָא לְגַבִּיהּ מָגוּ הִיכְלָא, וְאַרְמִיזוּת לִיהּ רְמִיזָא, וּמִיד אֶהְדְּרַת לְאַתְרָהּ וְאַתְטַמְרַת, פִּל אִינוּן דְּתַמָּן לָא יָדְעִי וְלָא מִסְתַּכְּלִי, אֶלָּא אִיהוּ בְּלַחוּדוּי, וּמַעוּי וּלְבִיָּה וְנַפְשִׁיָּה אָזִיל אַבְתָּרָה, וְעַל דָּא אוֹרִייתָא

מחוק מדבש

לְתַרַּע בֵּיתָה פִּל יוֹמָא הַתּוֹרָה יוֹדַעַת שְׁחָס לֵב הֵהוּא מִסַּבֵּב כֹּל יוֹם אֲצֵל שַׁעַר בֵּיתָהּ, מָה עֲבַדַּת מָה עוֹשֶׂה הַתּוֹרָה, גְּלִיאת אַנְפָּהָא לְגַבִּיהּ מָגוּ הִיכְלָא מְגַלָּה אֶת פְּנִיָּה אִלּוּ מִתּוֹךְ הִיכְלָהָ, וְאַרְמִיזוּת לִיהּ רְמִיזָא וְרומזת לוֹ רִמּוּז, וּמִיד אֶהְדְּרַת לְאַתְרָהּ וְאַתְטַמְרַת וּמִיד חוּזַת לְמַקּוּמָהּ וּמִסְתַּתַּרַת, פִּל אִינוּן דְּתַמָּן לָא יָדְעִי וְלָא מִסְתַּכְּלִי אֶלָּא אִיהוּ בְּלַחוּדוּי כֹּל אִלּוּ שְׁהִי שֵׁם לָא הִיּו יוֹדְעִים וְלָא הִיּו מִסְתַּכְּלִים אִלָּא הוּא לְבָדוּ, וּמַעוּי וּלְבִיָּה וְנַפְשִׁיָּה אָזִיל אַבְתָּרָה וּמַעוּי וְלָבּוּ וּנַפְשׁוֹ הוֹלְכִים אַחֲרֶיהָ, וְעַל דָּא אוֹרִייתָא אַתְּגְלִיאת וְאַתְפְּסִיאת וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מִתְּגַלָּה וּמִתְכַּסֶּה,

וְנַפְשִׁיָּה אָזִילוּ אַבְתָּרָה וּמַעוּי וְלָבּוּ וּנַפְשׁוֹ הוֹלְכִים אַחֲרֶיהָ, וַיֵּדַע דְּמָגוּ רַחֲמֵימוּ דְּרַחֲמִימַת לִיהּ אַתְּגְלִיאת לְגַבִּיהּ רַגְעָא חֲדָא לְאַתְעֵרָא לְגַבִּיהּ רַחֲמֵימוּ וַיּוֹדַע שְׁמִתּוֹךְ הָאֵהָבָה שְׁאוּהַבַּת אוֹתוֹ נִגְלָתָה אִלּוּ רַגַע אֶחָד כְּדֵי לַעֲוֹרֵר אִלּוּ אֶת הָאֵהָבָה, (וּגַם לֹא רִמּוּז הַסֵּגָל כְּרִישׁ דְּנִרְוִי (בְּדָף נ"א ע"א) שְׁמֵר עוֹלִימְתָא שְׁפִירְתָּא וְלִית לָהּ עֵינִין, דְּהִינּוּ שְׁהוּרָה הִיא הַעֲלָמָה הַיְפָה, וְהִיא לֹאִנֵּה נִגְלִית אִלָּא (לְהַרְאוּס אִלֵּיהּ).

הָכִי הוּא מְלָה דְּאוֹרִייתָא לָא אַתְּגְלִיאת אֶלָּא לְגַבִּי רַחֲמִיקָהָא כִּךְ הוּא עֵנִין הַתּוֹרָה שְׁאִינָה מִתְּגַלִּית אִלָּא לְאוּהַבָּה, יָדַעַת אוֹרִייתָא דִּהְהוּא חֲכִימָא דְּלִבָּא אֶסְחָר

אֶתְגַּלִּיאת וְאֶתְפְּסִיאת, וְאֶזְלַת בְּרַחֲמֵימוּ לְגַבִּי רַחֲמִימָהּ לְאֶתְעָרָא
בְּהִדְיָה רַחֲמֵימוּ.

תָּא חֲזִי, אֶרְחָא דְאֹרִייתָא כֶּף הוּא, בְּקַדְמִיתָא כַּד שְׂרִיא לְאֶתְגַּלְאָה
לְגַבִּי בַר נָשׁ, (בְּרַגְעָא) אֶרְמִיזַת לִיה בְּרַמִּיזוֹ, אִי יָדַע טָב, וְאִי
לֹא יָדַע שְׂדֶרֶת לְגַבִּיָּה וּקְרֵאת לִיה פְּתִי, וְאֶמְרַת אֹרִייתָא לְהֵהוּא
דְּשְׂדֶרֶת לְגַבִּיָּה, אֶמְרוּ לְהֵהוּא פְּתִי דִּיקְרַב הָכָא, וְאַשְׁתַּעֲי בְּהִדְיָה,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב (מַשְׁלִי ט ד) מִי פְתִי יָסוּר הִנֵּה חֶסֶר לִב וְגו', קְרִיב
לְגַבִּיָּה, שְׂרִיאת לְמַלְלָא עֲמִיָּה מִבְּתַר פְּרוּכְתָּא דְפֶרְסָא לִיה, מְלִין
לְפֻם אֶרְחֵי, עַד דִּיסְתַּפֵּל זַעִיר זַעִיר, וְדָא הוּא דְרָשָׁה.

מתוך מדבש

פְּתִי הַתּוֹרָה קוֹרֵאת אוֹתוֹ פְּתִי, וְאֶמְרַת
אֹרִייתָא לְהֵהוּא דְּשְׂדֶרֶת לְגַבִּיָּה
וְהַתּוֹרָה אוֹמֵרַת לְהַחֲכִימִים שְׁהִיא שׁוֹלַחַת
אוֹתָם אֵלָיו, אֶמְרוּ לְהֵהוּא פְּתִי דִּיקְרַב
הָכָא וְאַשְׁתַּעֲי בְּהִדְיָה אֶמְרוּ לֹזֶה
הַפְּתִי שִׁיתְקַרֵּב לְכָאן וְאֶדְבַר עִמּוֹ, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמֵרַת לְבְנֵי
אָדָם מִי פְתִי יָסוּר הִנֵּה חֶסֶר לִב
אֶמְרָה לוֹ, לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמִי, קְרִיב
לְגַבִּיָּה שְׂרִיאת לְמַלְלָא עֲמִיָּה מִבְּתַר
פְּרוּכְתָּא דְפֶרְסָא לִיה כְּשֶׁמִּתְקַרֵּב
אֵלָיָה מִתְחַלֵּת לְדַבֵּר עִמּוֹ מֵאַחֲרֵי
הַפְּרוּכַת שְׁפָרְסָה לוֹ, ר"ל בְּלִבּוֹשׁ
שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה הַתּוֹרָה בְּעִנִּינִים שׁוֹנִים לְפִי
דַּעַת וּשְׁכַל שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מְלִין
לְפֻם אֶרְחֵי דְּבָרִים לְפִי דְרַכִּי וְהַבְנָתוֹ,

וְאֶזְלַת בְּרַחֲמֵימוּ לְגַבִּי רַחֲמִימָהּ
לְאֶתְעָרָא בְּהִדְיָה רַחֲמֵימוּ וְהוֹלַת
בְּאִהְבָה אֶל אוֹהֶבָה לְעוֹרֵר אוֹתוֹ אֶל
אֶהְבֵּת הַתּוֹרָה.

תָּא חֲזִי אֶרְחָא דְאֹרִייתָא כֶּף הוּא
בֵּא וְרֵאָה כֶּךָ הִיא דְרַכָּה שֶׁל תּוֹרָה,
בְּקַדְמִיתָא כַּד שְׂרִיא לְאֶתְגַּלְאָה
לְגַבִּי בַר נָשׁ בְּתַחֲלִילָה כְּשֶׁמִּתְחַלֵּת
לְהַתְּגַלּוֹת לְאָדָם בְּתַחֲלִיל לִימּוּדוֹ,
אֶרְמִיזַת לִיה בְּרַמִּיזוֹ הִיא רוֹמֶזֶת לוֹ
בְּרַמְזוֹ, אִי יָדַע טָב אִם הוּא יוֹדַע
וּמִבִּין הֵרִי טוֹב, וְאִי לֹא יָדַע שְׂדֶרֶת
לְגַבִּיָּה וְאִם אֵינוֹ יוֹדַע מַעֲצָמוֹ שׁוֹלַחַת
אֵלָיו אֶת הַחֲכִימִים הַמוֹשְׁכִים לִב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְתַלְמוּד תּוֹרָה, וּקְרֵאת לִיה

לְבִתֵּר תִּשְׁתַּעֲבֵי בַּהֲדִיָּה מִבֶּתֶר שׁוֹשִׁיפָא דְקִיק מְלִין דְּחִידָה, וְדָא
 אִיהוּ אַגְדָּה. לְבִתֵּר דְּאִיהוּ רְגִיל לְגַבְהָ אַתְּגְלִיאת לְגַבְהָ
 אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּמְלִילַת בַּהֲדִיָּה כָּל רְזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אֲרָחִין
 סְתִימִין דִּהוּוּ בְּלָפָה טְמִירִין מִיּוֹמִין קְדָמָאִין, כְּדִין (דף צט ע"ב)

מתוך מדבש

אליו פנים בפנים, ר"ל אם הגיעה השכלתו
 לכך אז החכמים מוסרים לו ראשי פרקים
 בסודות התורה באלהות, ועי"ז הוא
 מבין מעצמו כמה וכמה ענינים, ומְלִילַת
 בַּהֲדִיָּה כָּל רְזִין סְתִימִין דִּילָהּ
 ומדברת עמו כל הסודות הסתומים שלה,
 וְכָל אֲרָחִין סְתִימִין דִּהוּוּ בְּלָפָה
 טְמִירִין מִיּוֹמִין קְדָמָאִין וכל הדרכים
 הסתומות שהיו סתומות בלבה מימים
 קדמונים, דהיינו בתחילת לימוד האדם
 בתורה, כגון כשמלמדים לתינוק צורת
 אותיות הנה יש בהן סודות עמוקים אלא
 שאין דעת התינוק סובלן, וכשלומד
 התיבות יש בהם סודות יותר ויותר,
 וכאשר יגדל ויגיע לעונת לימוד דברים
 הנסתרים אז התורה מגלה לו הרי מה
 שלמדת בימים הקדמונים אל"ף ענינו כך
 וצורתו ירמז כך וכך, עד שיבין מה שהיה
 נעלם ממנו בימים הקדמונים, כְּדִין (דף
 צט ע"ב) אִיהוּ בֵּר נֶשֶׁ שְׁלִים בְּעַל
 תוֹרָה וְדָאִי אִז הוּא אָדָם שְׁלָם וְנִקְרָא
 בעל תורה ודאי, (מכאן שכל מי שאינו לומד

עַד דִּיסְתַּכַּל זְעִיר זְעִיר עַד שֶׁהָאָדָם
 יסתכל ויתבונן מעט מעט, וְדָא הוּא
 דְּרָשָׁה וזו היא דרשה שהם דברים
 היוצאים קצת מהפשט, אמנם הם דברי
 חכמה ודעת, כענין שדרשו חז"ל (נמס')
 חֲנַנִּים דָּף מ ע"ג) שמש בשבת צדקה
 לעניים, שמוכן לפי הפשט, ויש בו סוד
 גדול כדפירשו בתיקוני זוהר (מי' כ"א דף
 נח ע"ג), וכיוצא בזה.

לְבִתֵּר תִּשְׁתַּעֲבֵי בַּהֲדִיָּה מִבֶּתֶר
 שׁוֹשִׁיפָא דְקִיק מְלִין
 דְּחִידָה אחר כך התורה מדברת עמו
 מאחורי סדין שהוא לבוש יותר דק דברי
 חידה, וְדָא אִיהוּ אַגְדָּה וזו היא אגדה,
 היינו כעניני עובדי דרבה בר בר חנה
 (שנמס' נגא נמא דף עג), שהם דברים
 המתמיהים ויודע שאין בפשט ממשות,
 ויחפש ביאור על החידות ההם ועי"ז
 יכנס בנסתר, לְבִתֵּר דְּאִיהוּ רְגִיל לְגַבְהָ
 אַתְּגְלִיאת לְגַבְהָ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין ואחר
 שכבר נעשה רגיל אצלה היא מתגלית

אִיהוּ בַר נֶשׁ שְׁלִים בְּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מֵאֲרִי דְּבִיתָא, דְּהָא כָּל רִזִּין
דִּילָה גְּלִיאת לִיה, וְלֹא רְחִיקַת וְלֹא פְּסִיאת מִינֵיהּ כְּלוּם.

אֲמַרְה לִיה, חֲמִית מְלָה דְּרַמִּיזָא דְּקָא רַמִּיזָנָא לָךְ בְּקַדְמִיתָא,
כֶּךְ וְכֶךְ רִזִּין הוּו, כֶּךְ וְכֶךְ הוּא, כְּדִין חֲמִי (ס"א דְּעֶלְאִין)
דְּעַל אֵינוֹן מְלִין לָאו לְאוֹסְפָא וְלָאו לְמַגְרַע מְנִיְהוּ, וְכְדִין פְּשָׁטִיה
דְּקָרָא כְּמָה דְּאִיהוּ, דְּלָאו לְאוֹסְפָא וְלֹא לְמַגְרַע אֲפִילוּ אֶת חַד,
וְעַל דָּא בְּנִי נָשָׂא אֲצַטְרִיכוּ לְאַזְדַּהֲרָא, וְלִמְדֶּדֶף אֲבַתְרָה דְּאוֹרִייתָא,
לְמַהוּי רְחִימִין דִּילָה כְּמָה דְּאֶתְמַר.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

אלו התיבות שבתורה אין להוסיף עליהם
ואין לגרוע מהם, וְכְדִין פְּשָׁטִיה דְּקָרָא
כְּמָה דְּאִיהוּ ואז רואים שפשט המקרא
הוא כמו שהוא הסוד, כי ע"י הסוד
רואים שהמקרא מתישב כולו על
מתכונתו, דְּלָאו לְאוֹסְפָא וְלֹא לְמַגְרַע
אֲפִילוּ אֶת חַד שאין להוסיף ואין
לגרוע עליו אפילו אות אחת, ור"ל
עניני חסרות ויתירות שבתורה בכלם
נרמזים סודות עצומים, וְעַל דָּא בְּנִי
נָשָׂא אֲצַטְרִיכוּ לְאַזְדַּהֲרָא וְלִמְדֶּדֶף
אֲבַתְרָה דְּאוֹרִייתָא לְמַהוּי רְחִימִין
דִּילָה כְּמָה דְּאֶתְמַר ועל כן בני אדם
צריכים להזהר ולרדוף אחר התורה
להיות מן האוהבים שלה כמו שאמרנו.

סודות המורה אינו בעל מורה שלם, מֵאֲרִי
דְּבִיתָא והוא נקרא בעל הבית אצל
התורה, דְּהָא כָּל רִזִּין דִּילָה גְּלִיאת
לִיה כי כל הסודות שלה גילתה לו, וְלֹא
רְחִיקַת וְלֹא פְּסִיאת מִינֵיהּ כְּלוּם ולא
הרחיקה ולא כיסתה ממנו כלום,

אֲמַרְה לִיה חֲמִית מְלָה דְּרַמִּיזָא
דְּקָא רַמִּיזָנָא לָךְ בְּקַדְמִיתָא,
כֶּךְ וְכֶךְ רִזִּין הוּו אומרת לו התורה
ראית הרי דבר שרמזתי לך בתחילה
כך וכך סודות היו בו, כֶּךְ וְכֶךְ הוּא
ענינו הפנימי והפרטי, כְּדִין חֲמִי דְּעַל
אֵינוֹן מְלִין לָאו לְאוֹסְפָא וְלָאו
לְמַגְרַע מְנִיְהוּ אז הוא רואה שעל

אזהרה להתבטא בדברי תורה במילים שלמות

וּמִסְטָרָא דְיוֹשָׁט, (נמדנר יא ט) שְׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ, אֵינּוֹן לְקוּטוֹת
דְּפִסְקוֹת דְּמִתְנִיתָא, וְטַחְנוּ בְּרִיחִים, מִהָכָא מֵאֵן דְּאִפִּיק
מִלִּין דְּאוּרִיתָא, צְרִיךְ לְמִטְחֵן לֹון בְּשָׁנִים, וְלֵאפָקָא מִלִּין
שְׁלִימִין, וְאֵינּוֹן מִלִּין אֶתְקְרִיאוּ שְׁלָמִים, וְאוּחְרָנִין דְּאֵינּוֹן שְׁטִיין
דְּאֶכְלִין מִלִּין בְּהִלְעָטָה, וְלֹא טוּחְנִין לֹון בְּטוּחָנוֹת דְּלֵהוֹן
וּבְשִׁינְהוֹן, מַה פְּתִיב בְּהוּ (שס פסוק לג) הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם

מתוך מדבש

מאמר "אזהרה להתבטא בדברי תורה במילים שלמות". בו יפורש
שדברי תורה הנלמדים נחשבים כקרבן שלמים ואלו המבטאים אותם
במהירות ואינם מדקדקים להוציאם בשלימות נקראים שוטים והינם משורש
עשו הרשע.

(מקור המאמר צוהר פר' פנחס דף רלו ע"א נרע"מ, ונצי"אורינו כרך יד עמ' שמו - שמו)

וּמִסְטָרָא דְיוֹשָׁט וּמַצַּד הוֹשָׁט נֵאמַר
שְׁט"ו הָעַם וְלָקְטוּ הֵינּוּ
אֵינּוֹן לְקוּטוֹת דְּפִסְקוֹת דְּמִתְנִיתָא
הֵם הָעַם שֶׁלָקְטוּ פִּסְקֵי הִדְיָנִים שֶׁבִּמְשִׁנָּה.
וּמִשְׁכַּח וְטַחְנוּ בְּרִיחִים, מִהָכָא מֵאֵן
דְּאִפִּיק מִלִּין דְּאוּרִיתָא מִכָּאֵן אֲנוּ
לְמִידִים כִּי מִי שְׁמוּצִיא דְּבִרֵי תוֹרָה מִפּוּי,
צְרִיךְ לְמִטְחֵן לֹון בְּשָׁנִים צְרִיךְ
לְטַחֵן אוֹתָם בְּשִׁנִּים, דְּהֵינּוּ לְבַרֵּר אוֹתָם
הֵיטֵב, וְלֵאפָקָא מִלִּין שְׁלִימִין
וְלֵהוּצִיא מִפּוּי תִּיבוֹת שְׁלִימוֹת וְלֹא חֲצִאי
תִּיבוֹת, וְאֵינּוֹן מִלִּין אֶתְקְרִיאוּ

שְׁלָמִים וְאֵלּוּ הַדְּבָרִי תוֹרָה נִחְשָׁבִים
כְּקָרְבָן שְׁלָמִים, וְאוּחְרָנִין דְּאֵינּוֹן
שְׁטִיין וְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם שׁוֹטִים
(דורש מלת שטו לשון שטות), דְּאֶכְלִין מִלִּין
בְּהִלְעָטָה שְׁנֵרָאָה כֵּאלּוֹ אוֹכְלִים
הַתִּיבוֹת בְּמַהֲרִירוֹת, וְלֹא טוּחְנִין לֹון
בְּטוּחָנוֹת דְּלֵהוֹן וְאֵינִים טוּחָנִים אוֹתָם
בְּטוּחָנוֹת שְׁלָמָה, שֶׁהֵם הַשִּׁנִּים
הַפְּנִימִיִּים, וּבְשִׁינְהוֹן וּבְשִׁינְהֵם
הַחִיצוֹנִיִּים, כְּלוּמֵר שְׁאִינִים מְבַרְרִים
דְּבִרֵיהֶם הֵיטֵב כְּשֶׁמוּצִיאִים אוֹתָם מִפִּיהֶם,
מַה פְּתִיב בְּהוּ מַה כְּתוּב בֵּהֶם הַבָּשָׂר

וְאֵף יְהו"ה חָרָה בָּעַם, דְּאֵינֶזְא מְגֻזָּעא דְּמֵאן דְּאָמַר (בראשית כה
ג) הִלְעִיטְנִי נָא.

אין דרכי להתנאות בתורה

אָמְרוּ לִיה שְׁמָא דְּאִבּוּף אִי תִימָא נְנָשִׁיק עֲפָרָא דְּרַגְלָךְ, אָמַר
לוֹן וְאִמָּאי, לָאו אֹרַח דִּילִי בְּכָךְ לְאַתְגָּאָה בְּאוֹרֵייתָא,

מתוק מדבש

עוֹדְנֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וְאֵף יְהו"ה חָרָה בָּעַם, וטעם הדבר דְּאֵינֶזְא מְגֻזָּעא
מגזע ושורש עשו הרשע שאמר ליעקב הִלְעִיטְנִי נָא, כפרש"י אפתח פי ושפוך
הרבה לתוכה. (מפרשים) דְּמֵאן דְּאָמַר הִלְעִיטְנִי נָא כִּי הֵם

מאמר "אין דרכי להתנאות בתורה". יסופר בו על בנו של רב המנונא
סבא שכינהו אור התורה, ובנו שהיה גדול מאד בסתרי תורה התנהג
בצניעות יתירה וחשש אפילו ממינוט דמינוט של פרסום וברח אף
מקורטוב של כבוד והדר.

(מקור המאמר נהקדמת זוהר דף ו ע"א, ונציאונו כרך א עמ' עט-פ)

אָמְרוּ לִיה [רבי אלעזר ורבי אבא] אֹרַח דִּילִי בְּכָךְ לְאַתְגָּאָה
להטייעא [הסוחר שהיה מחמר בְּאוֹרֵייתָא אין דרכי בכך להתנאות
את חמורם], שְׁמָא דְּאִבּוּף אִי תִימָא בתורה, ואם תדעו שם אבי שהוא אדם
נְנָשִׁיק עֲפָרָא דְּרַגְלָךְ אם תאמר לנו גדול וחכם, זה יהיה לי לתפארת שאני
שם אביך ננשק עפר רגלך, כי אולי בנו, אָבֵל אָבֵא דִּילִי הוּא דִּינִיָּה
על ידי זה נדע מי אתה ונחזיק לך בְּימָא רַבָּא אבל אבי היה דירתו בים
טובה, אָמַר לוֹן הטייעא וְאִמָּאי הגדול, ור"ל שהיה בקי בים התורה
למה אגיד לכם שם אבי, כִּי לָאו ומשוטט בו כדג המשוטט בים כאוות

אָבֵל אָבָא דִּילִי הָוָה דִּי־וֹרִיָּה בִּימָא רַבָּא, וְאִיהוּ הָוָה חַד נִוְנָא דִּהָוָה אֶסְחָר יִמָּא רַבָּא מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, וְהָוָה רַב וְיִקְרָא וְעֵתִיק יוֹמִין, עַד דִּהָוָה בָּלַע כָּל שָׂאֵר נִוְנִין דִּימָא, וּלְבַתֵּר אָפִיק לֹון חַיִּין, וְקִימִין מְלִיִּין מְכָל טְבִין דְּעִלְמָא, וְשָׂאט יִמָּא בְּרַגְעָא חָדָא בְּתוֹקְפִיה, וְאָפִיק לִי כְּגִירָא בִּידָא דְּגִבְרָתְקִיף, וְטָמִיר לִי בְּהָוָה אֶתֶר דְּאֻמְרִית לְכוּ, וְהוּא תָּב לְאַתְרִיה, וְאִגְנִיז בְּהָוָה

מתוק מדבש

מכל הטובות שבעולם, ור"ל כי אחר התירוץ נתיישבו ונתלבנו כל ההלכות ומובנות בכל טעמיהם, וְשָׂאט יִמָּא בְּרַגְעָא חָדָא בְּתוֹקְפִיה והיה שט את הים ברגע אחד, ור"ל שהיה מקיף את כללי החכמה ברגע אחד מרוב בקיאותו, וְאָפִיק לִי והוציא והוליד אותי, ור"ל שאבי נתכוון עלי בשעת היחוד שאהיה מזורו ומחוכם ומפולפל, כְּגִירָא בִּידָא דְּגִבְרָתְקִיף כחץ ביד גבור חזק בחכמת התורה, וגבור הכובש את יצרו, וְטָמִיר לִי בְּהָוָה אֶתֶר דְּאֻמְרִית לְכוּ והטמין אותי במקום ההוא שאמרתי לכם, דהיינו ביסוד דנוקבא, ור"ל שבכונתו הוציאני שלם בתכלית השלימות ובנקל זכיתי לעלות לשם להיות מעלה מ"ן [השפעות מלמטה], וכאילו הוא טמרני שם בכונתו הטובה, וְהוּא תָּב לְאַתְרִיה והוא חזר למקומו לעסוק בסודות התורה,

וצונו, וזה שאמר וְאִיהוּ הָוָה חַד נִוְנָא דִּהָוָה אֶסְחָר יִמָּא רַבָּא מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא והוא היה דג אחד שהיה מסבב את הים הגדול מצד זה לצד זה, ור"ל שבדעתו היה מקיף את כל חכמת התורה, והיא ערוכה לפניו כל זמן שירצה בלי שכחה, וְהָוָה רַב וְיִקְרָא והיה גדול ומשובח ומכובד, וְעֵתִיק יוֹמִין והיה מופלג בזקנה, (אי נמי רַב שִׁסִּי נִלְל מֵהָאֵרֶם הַצִּנִּי, וְיִקְרָא מֵהַמְּכַמֵּה, וְעֵתִיק יוֹמִין מִזֵּד הַכֹּהֵן, ר"ל). עַד דִּהָוָה בָּלַע כָּל שָׂאֵר נִוְנִין דִּימָא עד שהיה בולע כל שאר הדגים שבים, ור"ל שהיה בולע כל שאר תלמידי חכמים בקושיותיו, שלא היה מי שיתרצם, וּלְבַתֵּר אָפִיק לֹון חַיִּין ואחר כך הוציא אותם חיים, ור"ל שאחר כך תירץ להם כל הקושיות, וְקִימִין מְלִיִּין מְכָל טְבִין דְּעִלְמָא ועמדו מלאים

יִמָּא. אֲשַׁגַּח רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמַלּוּי, אָמַר לִיה אַנְתָּ הוּא בְּרִיה
 דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּרַב הַמְנוּנָא סְבָא, אַנְתָּ
 הוּא בְּרִיה דְּנִהֲרִי דְּאוּרִייתָא, וְאַנְתָּ טָעִין אֶפְתָּרֵן, בְּכוּ פְּחָדָא
 וְנִשְׁקֻהוּ וְאַזְלוּ.

מתוק מדבש

ולא אמר די לי שנטעתי ארז בלבנון, שיש לי בן ממלא מקומי, וְאַגְנִיז בְּהָהוּא יִמָּא ונגנז בים ההוא, ור"ל שלמד בים החכמה בהצנע לכת, אֲשַׁגַּח רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמַלּוּי השגיח והתבונן רבי אלעזר בדבריו שאמר שאביו היה כדג, אָמַר לִיה להטייעא אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא אתה הוא בנו של המאור הקדוש, אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּרַב הַמְנוּנָא סְבָא אתה הוא

בנו של רב המנונא סבא (כי נוטא הוא דג בתרגום, אלמנס נסוף המאמר מנזאר שהוא היה רב המנונא נעמנו), אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּנִהֲרִי דְּאוּרִייתָא אתה הוא בנו של אור התורה, וְאַנְתָּ טָעִין אֶפְתָּרֵן ואיך אתה מחמר אחרינו, בְּכוּ פְּחָדָא וְנִשְׁקֻהוּ וְאַזְלוּ בכו רבי אלעזר ורבי אבא יחד מחמת שמחה, ונשקו אותו והלכו לדרכם, והוא המשיך לחמר אחריהם. (מק"מ ומפרשים)

הזוהר הקדוש עם מתוק מדבש

הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

הסגולה והשמירה הורתיקה ביותר

תורת
מזן

ניתן להשיג
בשלושה פורמטים:
רגיל, קטן, כוס

המתנה
האדיאלית
לחותן /
לחברים

פריסת תשלומים נוחה במיוחד
משלוח חינם עד הבית

להשיג בחנויות המובחרות ← מוקד ההזמנות:

1800-350-330

